

ROMÂNIA
SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII

RAPORT

**privind activitatea desfășurată
de Serviciul Român de Informații
în anul 2002**

CUPRINS

CAPITOLUL I EVOLUȚII DEFINITORII PENTRU ACTIVITATEA S.R.I. ÎN ANUL 2002	p. 3
--	-------------

CAPITOLUL II PARAMETRI AI ACTIVITĂȚII DESFĂȘURATE	p. 7
--	-------------

1. Managementul resurselor informaționale.....	p. 7
2. Capacitatea de răspuns la principalele riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale	p. 9
2.1. Contraspionajul. Protejarea și promovarea intereselor României pe dimensiunea externă a siguranței naționale.....	p. 9
2.2. Protecția față de riscurile de natură teroristă	p.11
2.3. Contracararea altor riscuri și amenințări transfrontaliere.....	p.15
2.4. Vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea economică a siguranței naționale.....	p.17
2.5. Apărarea ordinii, valorilor și mecanismelor constituționale	p.23
2.6. Evoluții purtătoare de risc în plan social	p.27
3. Protecția informațiilor clasificate.....	p.29
4. Asigurarea juridică internă.....	p.34
5. Gestionarea resurselor umane și material-financiare.....	p.35
5.1. Managementul resurselor umane.....	p.35
5.2. Gestionarea resurselor materiale și financiare.....	p.38

CAPITOLUL III
ACTIVITĂȚILE DE CONTROL, COORDONARE
ȘI RELAȚIONARE..... p.41

1. Controlul civil..... p.41

1.1. Controlul parlamentar p.42

1.2. Controlul de legalitate p.43

1.3. Controlul financiar p.43

2. Raporturile cu C.S.A.T. p.44

**3. Cooperarea cu celelalte instituții din sistemul
de securitate națională p.46**

4. Relaționarea externă a Serviciului..... p.48

5. Raporturile cu societatea civilă..... p.50

CAPITOLUL IV
OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE
PENTRU ANUL 2003..... p.53

CAPITOLUL I

EVOLUȚII DEFINITORII PENTRU ACTIVITATEA S.R.I. ÎN ANUL 2002

Anul 2002 s-a înscris într-o perioadă extrem de importantă pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor majore ale țării noastre în planul dezvoltării economico-sociale și, concomitent, pe linia integrării în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord și Uniunea Europeană, ceea ce a impus creșterea contribuției tuturor instituțiilor statului român - implicit, a Serviciului Român de Informații - la susținerea eforturilor naționale pentru materializarea acestor deziderate.

În consecință, procesul de reformă internă a avut ca obiectiv central consolidarea constantă a capacității de acțiune, care să garanteze îndeplinirea eficientă a responsabilităților ce revin Serviciului Român de Informații, atât în activitatea derulată individual, cât și în raporturile cu celelalte componente ale sistemului de securitate națională, respectiv în relațiile de cooperare externă.

Pe toate aceste coordonate, organizarea, conducerea și desfășurarea activităților Serviciului s-au raportat permanent la:

- prevederile Constituției și cadrului normativ în vigoare;*
- interesele naționale și liniile directoare pentru aria sa de competență, așa cum sunt acestea definite, respectiv stabilite prin Strategia de Securitate Națională a României;*
- evoluțiile și tendințele înregistrate în mediul de securitate intern și internațional.*

• Mediul internațional de securitate, deosebit de complex, a fost puternic influențat de:

- campania împotriva terorismului, în susținerea căreia țara noastră s-a angajat ferm și fără echivoc;*
- procesele de redefinire a locului și rolului principalelor organisme cu relevanță în asigurarea securității și stabilității la nivel global;*

- impactul unor fenomene economice mondiale asupra volumului și naturii fluxurilor financiare și comerciale, resurselor energetice și altor resurse vitale;
 - apariția ori reactivarea unor stări de tensiune în proximitatea ori în alte zone de interes pentru România, capabile să afecteze - direct sau indirect - dinamica proceselor politice și economico-sociale din țara noastră;
 - proliferarea activităților din sfera amenințărilor nonmilitare transfrontaliere, cu toate formele lor de manifestare.
- În plan intern, în pofida consolidării unor tendințe pozitive înregistrate pe diverse coordonate, persistența unor vulnerabilități și riscuri cu diverse cauzalități a influențat dinamica procesului de dezvoltare economico-socială.

Evoluțiile de natură să se constituie - în contextul dat - în riscuri și vulnerabilități la adresa siguranței naționale, activitățile derulate de Serviciu în prevenirea și contracararea materializării acestora, precum și rezultatele obținute sunt prezentate în Capitolul II.

*Analizele privind activitatea desfășurată în cursul anului 2002 atestă faptul că a fost parcursă cu succes o nouă etapă a procesului de reformă instituțională, în conformitate cu **“Strategia de acțiune pe termen scurt și mediu a Serviciului Român de Informații”**.*

Astfel, în perioada de referință:

- au fost realizate obiectivele pe termen scurt stabilite de Strategie pentru anul 2002, care au fost, totodată, asumate și prin precedentele Rapoarte de activitate ale S.R.I., aprobate de Parlamentul României și de Consiliul Suprem de Apărare a Țării;

- au fost create condițiile necesare atingerii, la parametrii scontati, a obiectivelor pe termen scurt și mediu cu scadența în intervalul 2003-2004.

În baza evaluării rezultatelor obținute, s-a putut constata că, în etapa 2002, s-au înregistrat progrese hotărâtoare în sensul reconfigurării în profunzime a: concepției generale de acțiune; organizării interne (atât din punct de vedere structural, cât și al legăturilor funcționale dintre unitățile componente); mecanismelor de relaționare (cu celelalte instituții ale statului român, cu partenerii externi, precum și pe dimensiunea publică).

- În anul 2002 au fost îndeplinite următoarele obiective:
 - finalizarea și punerea în practică a noilor Regulamente de organizare și funcționare ale departamentelor și unităților din compunerea acestora, cu stabilirea mecanismelor de coordonare de la nivelul departamentelor, respectiv a

competențelor specifice, precum și a responsabilităților unităților în activitățile derulate individual și în cooperare;

- fixarea principiilor și regulilor de colaborare între noile structuri centrale, respectiv între acestea și unitățile teritoriale ale Serviciului, care să permită coordonarea, într-o viziune integrată, a activității pe fiecare profil de muncă, precum și pe relația dintre profile complementare;

- încadrarea prioritară, cu personal calificat, a funcțiilor esențiale din unitățile nou-constituite, în vederea funcționării la parametri optimi a tuturor structurilor componente ale Serviciului;

- conceperea și punerea în practică a unor noi instrumente de reglementare, planificare, orientare și organizare a activităților specifice (inclusiv instrucțiuni și norme metodologice, cu aplicabilitate pe diverse coordonate de realizare a siguranței naționale), respectiv adaptarea celor existente, în baza evaluărilor asupra contextului operativ și necesităților/oportunităților survenite după operaționalizarea și rodarea noii configurații organizatorice;

- îmbunătățirea fluxurilor informaționale în cadrul Serviciului și a mecanismelor de acțiune în cooperare internă, sub coordonare integrată, pe toate tronsoanele unde astfel de abordări s-au impus;

- evaluarea constantă a actului de comandă și coordonare profesională la toate nivelurile, cu adoptarea, după caz, a măsurilor de optimizare necesare;

- completarea efectivelor și dotărilor la parametri cantitativi și calitativi adecvați.

• Aceste categorii de măsuri au urmărit ca noile structuri, precum și cele care, în actuala organigramă, au fost consolidate ori reconfigurate, să atingă, cât mai rapid posibil, parametrii de eficiență scontati.

O atenție aparte a fost acordată structurilor specializate în:

- coordonarea integrată și derularea efectivă a activităților informativ-operative, respectiv de management al resurselor informaționale;

- identificarea, evaluarea și gestionarea amenințărilor de factură teroristă și a altor categorii de riscuri transfrontaliere;

- protecția informațiilor clasificate (naționale și N.A.T.O.), cu tot ceea ce presupune acest proces deosebit de complex;

- selecția, formarea și perfecționarea profesională a efectivelor;

- asigurarea suportului tehnic pentru activitățile specifice Serviciului;

- relaționarea cu: celelalte instituții ale statului român; serviciile de informații partenere; organismele abilitate ale N.A.T.O.; organizații neguvernamentale, mass media și publicul.

Măsurile organizatorice vizând sprijinirea, îndrumarea și consolidarea acestor structuri au fost în mod continuu adaptate, pe baza experienței acumulate și concluziilor rezultate din analizele succesive efectuate după momentul operaționalizării lor.

În asigurarea funcționalității întregii structuri a Serviciului Român de Informații, care include unități mai mult sau mai puțin rodade, provocări majore au fost generate de limitările în planul resurselor umane și material-financiare, specifice unui buget de austeritate.

Deși au fost identificate și aplicate măsuri destinate gestionării cât mai eficiente a resurselor disponibile, efectele acestor impedimente au continuat să se facă simțite, în condițiile în care numărul și importanța sarcinilor concrete încredințate/ce revin Serviciului au crescut.

În pofida acestor dificultăți, Serviciul Român de Informații a fost în măsură - în baza asumării și respectării unor repere strategice solide și clare, respectiv a acumulării și angajării unor capacități operaționale consolidate -, să acționeze și în cursul anului 2002 pentru susținerea, protejarea și promovarea intereselor și obiectivelor statului nostru pe coordonatele politicii sale interne și externe.

CAPITOLUL II

PARAMETRI AI ACTIVITĂȚII DESFĂȘURATE

1. Managementul resurselor informaționale

În perioada de referință, o atenție deosebită a fost acordată măsurilor destinate gestionării eficiente, pe toate liniile de muncă, a resurselor informaționale ale Serviciului, astfel încât, prin angajarea lor unitară, S.R.I. să fie în măsură să identifice cu anticipație provocările, să le evalueze rapid și să riposteze preventiv, respectiv să fructifice oportunitățile de promovare a intereselor de securitate națională.

În acest scop, prin creșterea rolului analizei specializate de siguranță națională pe toate palierele, s-a acționat pentru:

- fundamentarea orientărilor strategice ale S.R.I. în concordanță cu necesitățile actuale și de perspectivă pentru realizarea siguranței naționale;
- planificarea integrată și coordonarea activităților de obținere a informațiilor de siguranță națională;
- asigurarea, la parametri cantitativi și calitativi superiori, a informării factorilor de decizie din instituțiile statului și a organismelor cu atribuții de coordonare strategică, respectiv de control asupra activității S.R.I.;
- susținerea analitică a actului de decizie la nivelul conducerii Serviciului.

În acest mod, s-au asigurat condițiile pentru dezvoltarea și gestionarea cu eficiență sporită a dispozitivelor informative destinate culegerii și verificării datelor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale, și, implicit, creșterea capacității de cuprindere a problematicei aflate în competența Serviciului.

- Repartiția pe principalele domenii de realizare a siguranței naționale a informațiilor obținute în cursul anului 2002 reflectă alocarea judicioasă a resurselor Serviciului, conform gradului de pericolozitate și dinamicii riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale a României.

Astfel, ponderile în volumul total al informațiilor obținute în perioada de referință au fost:

- *Siguranța internă* (apărarea ordinii, valorilor și mecanismelor constituționale; securitate economică; riscuri în plan social) – peste **54%**;
- *Contraspionajul, protejarea și promovarea intereselor României pe dimensiunea externă a siguranței naționale* – aproximativ **25%**;
- *Identificarea și evaluarea amenințărilor teroriste* – peste **11%**.
- *Evaluarea și gestionarea altor amenințări transfrontaliere* – **10%**.

- Din punctul de vedere al tipului de resurse informaționale exploatate, informațiile obținute au provenit din:

- *surse secrete umane* – peste **51%**;
- *surse tehnice secrete* – peste **17%**;
- *surse deschise și analitice* – circa **32%**.

■ *Desfășurată în condițiile unei dinamici accelerate a mediului de securitate intern și extern, activitatea de informare realizată de către Serviciu în anul 2002 a reflectat principalele riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale, o atenție deosebită fiind acordată prevenirii acumulării unor premise de evoluții negative, precum și asigurării unor răspunsuri adecvate la situațiile de urgență și la necesitățile/solicitările legitime ale beneficiarilor.*

Activitatea în acest plan a implicat eforturi din partea tuturor structurilor analitice centrale și teritoriale și s-a concretizat în documente de informare - cu diverse grade de complexitate - capabile să susțină demersurile autorităților competente pe linia prevenirii, contracarării ori eliminării oricăror categorii de vulnerabilități, riscuri sau amenințări la adresa securității naționale ori în planul promovării intereselor majore ale României.

- Susținerea fluxului informării operative curente s-a asigurat prin prelucrarea, de către eșaloanele specializate, a 27,95% din numărul total al informațiilor obținute (față de 25,75% în 2001).

În cursul anului 2002, structura centrală de analiză-sinteză a recepționat un volum de informații mai mare cu 7,38% decât în 2001, pe care le-a valorificat către factorii de decizie în cadrul a **6.285** documente integrate (în creștere cu 3,32%, comparativ cu anul precedent), în baza cărora au fost transmise beneficiarilor **12.427** de informări.

Pe domeniile de realizare a siguranței naționale, numărul documentelor integrate de informare a crescut față de anul precedent, astfel:

- *Siguranță internă* (apărarea ordinii, valorilor și mecanismelor constituționale; securitate economică; riscuri în plan social) – cu **4%**.

Pe această arie tematică, numărul materialelor de informare referitoare la abuzuri, ilegalități și fapte de corupție săvârșite de funcționari din administrația publică centrală și locală, din aparatul de justiție ori la niveluri decizionale din economie a crescut cu peste **15%**.

- *Contraspionaj, protejarea și promovarea intereselor României pe dimensiunea externă a siguranței naționale* – cu **33%**;

- *Amenințări transfrontaliere* – cu **19%**;

- *Amenințări de natură teroristă* – cu **24%**.

• *Creșterea gradului de oportunitate și utilitate a documentelor transmise și, implicit, a contribuției S.R.I. la fundamentarea procesului de decizie în stat a fost de natură să consolideze trendul ascendent al raporturilor cu beneficiarii informării.*

A fost, astfel, evidentă receptivitatea sporită a factorilor de decizie la informările S.R.I., în baza cărora au dispus măsuri de verificare, prevenire sau, după caz, de sancționare.

2. Capacitatea de răspuns la principalele riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale

2.1. Contraspionajul. Protejarea și promovarea intereselor României pe dimensiunea externă a siguranței naționale

Activitatea Serviciului în acest plan s-a concretizat în punerea la dispoziția factorilor de decizie în stat a informațiilor necesare fundamentării și implementării măsurilor adecvate pentru protejarea intereselor de securitate ale României, respectiv în derularea unor operațiuni specifice destinate prevenirii/contracării potențialelor riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale induse de acțiunile unor servicii de informații străine.

Acțiunile derulate de structuri specializate aparținând unor entități externe cu interese divergente celor ale statului român au avut drept obiective:

- penetrarea în locuri și medii ce concentrează date clasificate, respectiv culegerea de informații din diverse domenii.

Au fost vizate, cu prioritate, date și informații referitoare la:

- perspectivele de integrare a României în N.A.T.O. și U.E., respectiv de dezvoltare a relațiilor cu state din spațiul euro-atlantic;

- oportunități de promovare a unor interese economice, comerciale sau de altă natură, în detrimentul celor autohtone;

- raporturile cu organismele financiar-bancare internaționale și implicațiile acestora în planurile intern și extern;

- potențialul de apărare și siguranță națională și, în context, capacitatea operativă a serviciilor de informații în combaterea amenințărilor transfrontaliere;

- obstrucționarea, prin diverse modalități, a eforturilor statului român destinate dezvoltării economico-sociale și/sau integrării în N.A.T.O. și U.E., inclusiv prin acțiuni propagandistice vizând afectarea imaginii României și erodarea credibilității ei ca partener viabil în raporturile cu organismele internaționale ori ca factor de stabilitate regională (derulate cu un plus de agresivitate în perioada premergătoare primirii, de către România, a invitației de aderare la N.A.T.O.).

S.R.I., prin structurile sale specializate, a desfășurat acțiuni de prevenire și contracarare a operațiunilor inițiate/derulate pe teritoriul României de către servicii de informații străine ori de limitare a efectelor negative induse de acestea pe diverse coordonate ale securității naționale.

Din rațiuni obiective, aspecte concrete referitoare la acțiunile sus-menționate nu pot fi făcute publice.

Totodată, activitatea Serviciului s-a materializat în obținerea unui volum semnificativ de informații, în baza cărora au fost elaborate și transmise beneficiarilor 1.513 documente de informare (față de 1.136 în 2001) referitoare la acțiuni/tentative de spionaj și/sau care puteau contribui la protejarea și promovarea intereselor naționale în plan extern.

2.2. Protecția față de riscurile de natură teroristă

Deși, în perioada de referință, în țara noastră nu s-au înregistrat acțiuni de natură teroristă, recrudescența, pe plan internațional, a fenomenului, precum și evoluția situației operative interne au impus reevaluarea tabloului riscurilor de această factură și, implicit, consolidarea mecanismelor instituționale destinate prevenirii și combaterii lor.

În condițiile în care, în România, nu există grupări sau manifestări teroriste de sorginte autohtonă, în baza analizelor efectuate în ultima parte a anului 2001, S.R.I. a procedat, totuși, la o reconsiderare a pericolelor derivate din:

- prezența în țara noastră și activitățile desfășurate de către membri sau simpatizanți ai unor grupări cu preocupări sau antecedente teroriste, respectiv ale unor comunități de cetățeni străini la nivelul cărora se pot transfera conflictele din statele/zonele de origine.

Pe teritoriul nostru național, sunt prezenți membri și simpatizanți ai unor organizații teroriste străine: *fundamentalist-islamice* (“ Hamas”, “ Frații Musulmani”, “ Hezbollah”); *disidente palestiniene* (“ Frontul Popular de Eliberare a Palestinei”, “ Frontul Democrat de Eliberare a Palestinei”, “ Avangărzile Partidului Eliberării – Al Saiqa”, “ Frontul de Eliberare Palestinian”); *etic-separatiste* (“ Congresul pentru Libertate și Democrație în Kurdistan” – K.A.D.E.K., fostă P.K.K.); *extremist-naționaliste* (“ Partidul/Frontul Revoluționar de Eliberare a Poporului” - D.H.K.P./C).

Activitățile desfășurate în România de aceste categorii de străini, reduse numeric, vizează preponderent realizarea unor obiective de natură propagandistică, de prozelitism și de susținere logistico-operativă ale structurilor de apartenență.

În configurația acestor preocupări, riscuri deosebite implică acțiunile de culegere de informații despre potențiale ținte ale unor acte teroriste și studierea obiectivelor asigurate cu măsuri de protecție antiteroristă (acțiuni înregistrate și în România, mai ales în perioada premergătoare declanșării operațiunilor militare împotriva regimului irakian);

- activitățile conexe fenomenului terorist, îndeosebi din domeniul criminalității transfrontaliere (traficul de droguri, armament și muniții, alte materiale, substanțe sau tehnologii supuse controlului asupra destinației finale, migrația ilegală, contrabanda cu diverse produse etc.);

■ situarea României pe traseul unor fluxuri migraționiste dinspre spații marcate de conflicte violente, inclusiv cu manifestări teroriste, fapt ce conturează riscul prezenței (permanente ori temporare) în țara noastră a unor elemente și nuclee teroriste active;

■ existența, pe teritoriul național, a unor obiective străine (misiuni diplomatice, reprezentanțe economice ori culturale etc.) potențial vizate de organizații teroriste;

■ persistența unor vulnerabilități în paza și protecția unor obiective economico-sociale ce ar putea constitui ținte ale unor eventuale acțiuni teroriste.

• *Răspunsul instituțional al S.R.I. la riscurile și amenințările de natură teroristă a avut un pronunțat caracter anticipativ-preventiv, asigurat prin creșterea calității procesului de concepere și organizare (inclusiv pe dimensiunea relațională) a activității.*

Procesul de reorganizare a Serviciului a fost strâns corelat cu demersurile mai ample angajate de statul român în sensul edificării și operaționalizării Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului, în care Consiliului Suprem de Apărare a Țării îi revine rolul de coordonare strategică, iar S.R.I. - sarcini de coordonare tehnică, în calitate de autoritate națională în materie antiteroristă.

Pentru organizarea și funcționarea coerentă a acestui sistem, a fost elaborată *Strategia Națională de prevenire și combatere a terorismului*, care fundamentează programele naționale de prevenire și combatere a diverselor forme de manifestare, alimentare și favorizare ale terorismului (cu precizarea responsabilităților și misiunilor pentru fiecare instituție în parte, în activități derulate atât individual, cât și în cooperare internă și internațională).

Strategia națională (al cărei proces de elaborare, coordonat de către S.R.I., s-a finalizat prin aprobarea documentului de către C.S.A.T. în luna aprilie 2002) stabilește ca obiective majore ale acțiunii naționale de prevenire și combatere a terorismului:

- identificarea, monitorizarea și evaluarea constantă a tuturor riscurilor, amenințărilor și a vulnerabilităților pe coordonatele securității naționale;
- protejarea teritoriului național (respectiv a populației și obiectivelor autohtone, a rezidenților și obiectivelor străine) de activitățile teroriste;
- protejarea cetățenilor și obiectivelor românești din exterior de activități din sfera terorismului, indiferent de sorgintea și formele de manifestare a acestuia;

- prevenirea implicării cetățenilor români și a rezidenților străini din România în activități asociate terorismului internațional, indiferent de aria de derulare, de obiectivele ori de țintele acestora;
- participarea activă la eforturile internaționale de prevenire și combatere a fenomenului terorist.

• *Activitatea de investigare pe profil antiterorist s-a derulat într-o manieră ofensivă, măsurile specifice fiind orientate spre cunoașterea, prevenirea și contracararea unui spectru larg de acțiuni, fenomene și stări de fapt de natură să se constituie în riscuri și surse de risc de natură teroristă pentru siguranța națională.*

În perioada de referință au fost obținute **40.829** de informații primare pe profil, valorificate în cazurile aflate în atenție (inclusiv operațiuni complexe de descurajare), pentru informarea factorilor de decizie în stat, în acțiuni de cooperare cu alte instituții ale statului sau în cadrul colaborării cu serviciile similare din străinătate (fiind realizate schimburi de informații cu 41 de servicii și operațiuni comune cu unele structuri partenere).

În context, este de evidențiat întreprinderea a **91** de măsuri preventive, în cooperare cu celelalte organe abilitate ale statului.

- Astfel, au fost întreprinse acțiuni ferme împotriva persoanelor identificate cu activități asociate terorismului: întreruperea dreptului de ședere și includerea pe lista de persoane indezirabile pentru România (în **32** de cazuri), nepermiterea intrării în țară etc..

Semnificative, în acest sens, sunt cazurile rezidenților străini:

- *Semih Genc, cetățean turc, fost lider al nucleului din țara noastră al D.H.K.P./C.;*
- *Orhan Kop, Tayfur Orum, Asef Sari, cetățeni turci de naționalitate kurdă, cu responsabilități în conducerea nucleului din țara noastră a K.A.D.E.K./P.K.K..*

- De asemenea, în situații care conturau riscuri și amenințări la adresa siguranței naționale, s-a recurs la semnalarea către instituțiile abilitate a datelor necesare dispunerii/înlăturării unor vulnerabilități și pericole (în **17** cazuri) și au fost derulate acțiuni specifice complexe, individual sau în cooperare (în **42** de cazuri).

În anul 2002, rezultate notabile au fost obținute în cadrul unor acțiuni specifice complexe, derulate individual sau în cooperare, pe linia problematicii fundamentalist-islamice (11 cazuri), problematicii turco-kurde (15 cazuri), respectiv irakiene (3 cazuri).

Concomitent, au fost elaborate și transmise factorilor de decizie în stat **146** de documente de informare cu diverse grade de complexitate (cu 24% mai multe decât în cursul anului 2001).

• Pe de altă parte, structurile specializate ale S.R.I. au desfășurat, independent sau în cooperare cu celelalte instituții abilitate, o gamă extinsă de activități pe linia protecției antiteroriste a obiectivelor românești și străine de pe teritoriul național.

Astfel, Brigada Antiteroristă din cadrul Departamentului pentru Prevenirea și Combaterea Terorismului a desfășurat acțiuni destinate:

- configurării dispozitivelor de *protecție antiteroristă la obiectivele diplomatice și reprezentanțele străine oficiale, potențial amenințate de acțiuni teroriste (403 misiuni de protecție și 1.460 de misiuni de patrulare, în scop de descurajare)*, precum și la unele obiective ale Serviciului Român de Informații;

- instituirii dispozitivelor de *protecție antiteroristă și control antiterorist-antidetunare pe aeroporturile aviației civile din România (executându-se controlul specializat asupra unui număr de 1.698.133 persoane și 4.605.260 bagaje de mână, de cală sau cargo)*;

- realizării dispozitivelor de *gardare și protecție antiteroristă a unor demnitari români și străini, conform reglementărilor în vigoare (990 de misiuni)*;

- executării de *controale antiteroriste la obiective destinate unor activități temporare de importanță deosebită (1.178 misiuni)*;

- organizării și executării de *controale și intervenții pirotehnice (în cazul a 131 de amenințări - false - cu bombă și a 19 intervenții pirotehnice de neutralizare a unor obiecte suspecte/dispozitive explozive improvizate)*.

Acțiunile de investigare, precum și cele vizând protecția și descurajarea antiteroristă s-au intensificat corespunzător potențialului de pericolozitate al factorilor de risc, pe durata unor evenimente (inclusiv vizite oficiale la nivel înalt), context în care s-a remarcat cooperarea deosebit de eficientă cu celelalte instituții componente ale Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului.

În prezent, inclusiv ca urmare a demersurilor (întreprinse direct de Serviciu ori în baza semnalărilor acestuia) pentru limitarea/eliminarea unor riscuri și vulnerabilități din categoriile sus-menționate, se poate estima că pericolul derulării în România de acțiuni teroriste directe se încadrează în limite controlabile, rămânând, totuși, active unele surse de riscuri potențiale de această natură.

Evaluarea ia în calcul inclusiv evoluțiile în cadrul campaniei antiteroriste internaționale (la care România s-a raliat ferm și fără echivoc, din prima clipă, ca unică modalitate de protejare a propriei securități, precum și a stabilității internaționale), respectiv situațiile tensionate în plan extern ce pot influența orientările și dinamica organizațiilor teroriste.

Totodată, procesul de aderare a României la N.A.T.O. și U.E. a intrat în faze decisive, fapt care angrenează creșterea probabilității ca țara noastră să devină o țintă semnificativă, atât pe fondul dobândirii statutului de membru al unor organizații care și-au asumat responsabilitatea combaterii ferme a fenomenului terorist, cât și al creșterii frecvenței acțiunilor (vizite ale unor înalți oficiali etc.) și numărului obiectivelor străine sensibile pe teritoriul nostru național.

2.3. Contracarea altor riscuri și amenințări transfrontaliere

Datorită gradului ridicat de pericolozitate pentru securitatea națională, Serviciul Român de Informații a acordat o atenție specială riscurilor și amenințărilor transfrontaliere (traficul cu armament sau alte materiale, produse și tehnologii supuse controlului asupra destinației finale, migrația ilegală și traficul de persoane, traficul cu stupefiante și precursori ai acestora, contrabanda de mare amploare ș.a.), acțiunile întreprinse - direct sau în cooperare cu alte instituții abilitate ale statului român - contribuind la eliminarea unor vulnerabilități/factori favorizanți și, implicit, limitarea impactului și ariei de manifestare a riscurilor și amenințărilor de această factură.

De altfel, în cadrul procesului de reformă-restructurare a Serviciului, la 1 ianuarie 2002 a fost creată o unitate centrală de evaluare și gestionare a amenințărilor transfrontaliere (având structuri teritoriale corespondente).

Potrivit competențelor atribuite prin lege, activitatea specifică a S.R.I. în acest domeniu nu urmărește să se substituie sau să se suprapună acțiunilor și competențelor altor instituții, ci să susțină informativ efortul general de prevenire și contracarare.

- În perioada de referință, Serviciul a identificat preocupări ale unor entități provenind din spații cu potențial de conflict (preponderent din Orientul Mijlociu și state asiatice sau africane) în sensul evitării mecanismelor de control ori a aplicării sancțiunilor internaționale, prin structurarea unor rețele specializate în achiziții și transferuri ilegale de

produse strategice **destinate programelor clandestine de înarmare.**

- În pofida unor rezultate pozitive în contracararea activităților pe linia **criminalității organizate transfrontaliere**, activitatea de investigare a relevat persistența unor riscuri pentru siguranța națională, pe fondul diversificării, perfecționării și profesionalizării metodelor și mijloacelor utilizate de rețelele transfrontaliere cu conexiuni autohtone.

Cele mai frecvente manifestări ale fenomenului au constat în:

- **activități de contrabandă și evaziune fiscală de proporții** (îndeosebi cu produse supuse accizării), precum și de repunere în circuitul economic a fondurilor dobândite ilicit;

- **migrația ilegală și traficul ilegal de persoane.** În urma ridicării obligativității vizelor pentru spațiul Schengen, rețelele specializate s-au orientat către falsificarea documentelor de călătorie și implicarea în acest tip de activități a unor firme de transport internațional de persoane;

- **traficul de droguri.** În astfel de activități sunt implicați, în principal, cetățeni turci, sirieni, moldoveni, italieni și germani, rezidenți sau care vin periodic în România.

Deși, comparativ cu anii precedenți, se înregistrează o creștere a volumului de droguri comercializate pe plan local (în special halucinogene ușoare), țara noastră rămâne, în principal, un spațiu de tranzit și depozitare temporară;

- **spălarea de bani.** Printre modalitățile utilizate pentru introducerea în circuitul legal al sumelor obținute din activități ilicite, derulate pe diverse spații ori în România, se numără: efectuarea de operațiuni comerciale cu firme înregistrate în “paradisuri fiscale”; achiziționarea unor pachete de acțiuni ale unor societăți comerciale românești scoase la vânzare în cadrul procesului de privatizare; înregistrarea de câștiguri fictive în cadrul/prin intermediul unor firme specializate în organizarea de jocuri de noroc; reciclarea prin rularea “în cascadă” a unor fonduri prin mai multe firme (inclusiv “firme-fantomă”) ș.a..

- Activitățile concrete de cooperare derulate cu organele specializate din cadrul Ministerului de Interne, cu Agenția Națională pentru Controlul Exporturilor Strategice și Interzicerea Armelor Chimice, cu Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și cu Direcția Generală a Vămirilor din Ministerul Finanțelor Publice au cunoscut, în perioada de referință o intensificare deosebită.

Pe lângă acțiunile de prevenire, derulate prin modalități specifice activității de informații, este de remarcat, în context, cooperarea deosebit de fructuoasă cu organele specializate ale Ministerului de Interne.

Astfel, în 76 de situații au fost transmise datele necesare întreprinderii, la nivelul instituțiilor abilitate, de măsuri preventive, iar în 61 de situații au fost sesizate organele competente a dispune începerea urmăririi penale.

Totodată, potrivit protocolului și planurilor de cooperare, în 71 de cazuri au fost sesizate (întrucât rezultau aspecte exclusiv de competența acestora) structuri din componerea Ministerului de Interne.

În anumite cazuri complexe, în vederea contracarării acțiunilor unor rețele de crimă organizată specializate în producția și traficul de droguri, în spălarea banilor, contrabanda cu produse petroliere și migrație ilegală, au fost constituite grupe mixte, formate din cadre ale S.R.I., Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție și D.G.C.C.O.A. – M.I..

Acțiunile respective au avut ca rezultat destructurarea rețelelor și arestarea persoanelor implicate.

În baza informațiilor obținute prin activități specifice, în perioada de referință au fost elaborate și transmise 108 documente de informare destinate beneficiarilor legali (cu 19% mai multe decât în cursul anului 2001).

- De asemenea, S.R.I. a manifestat deschidere în colaborarea cu alte structuri similare din străinătate pe această problematică - devenită, în ultimii ani, un domeniu privilegiat de cooperare -, în acțiunile parteneriale fiind obținute rezultate deosebite.

Serviciul Român de Informații a derulat, inclusiv prin cooperare cu structuri similare din 26 state, un număr important de acțiuni pe linia combaterii criminalității organizate transfrontaliere, inclusiv în vederea prevenirii și contracarării tentativelor unor nuclee aparținând unor rețele ale crimei organizate de obținere/tranzitare a unor produse, materiale și tehnologii supuse controlului destinației finale.

2.4. Vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea economică a siguranței naționale

S.R.I. a acționat pentru susținerea eforturilor instituțiilor abilitate ale statului român destinate consolidării tendințelor pozitive în plan macroeconomic conturate în anii anteriori și, în acest context, pentru diminuarea/limitarea efectelor negative - îndeosebi în planul calității vieții - asociate unor procese involutive din unele domenii și sectoare economice.

Activitatea de investigare s-a concentrat asupra cunoașterii, prevenirii și contracarării riscurilor și vulnerabilităților cu cel mai ridicat grad de pericolozitate pentru starea de echilibru, stabilitate și legalitate din economie - acte de subminare economică, marea corupție și criminalitatea economico-financiară organizată -, în paralel cu identificarea unor oportunități de promovare a intereselor economice românești.

Din perspectiva relevanței pentru siguranța națională, în anul 2002, cele mai semnificative surse de risc în planul promovării/protejării intereselor economice ale României s-au manifestat pe următoarele coordonate:

■ **în procesul de reformă economică.**

Atenția Serviciului a fost focalizată pe identificarea și monitorizarea acelor situații de natură să obstrucționeze aplicarea unor măsuri esențiale pentru succesul acestui proces, în paralel cu decelarea perturbărilor induse de promovarea unor interese personale ori de grup în detrimentul celor naționale.

Activitatea de investigare a evidențiat, astfel, că tendințele pozitive și acumulările realizate în domeniul economic au continuat să fie afectate de persistența unor disfuncții în derularea programelor de modernizare în sectoare strategice. Totodată, prin exploatarea, de către anumite entități economico-financiare, a unor deficiențe în implementarea formulelor organizatorice și criteriilor de performanță adecvate, au fost prejudiciate interesele publice, fiind, chiar, afectat ritmul de realizare integrală a obligațiilor asumate de către România în cadrul acordurilor cu organismele financiare internaționale.

Dintre situațiile de această natură menționăm:

- obținerea, în mod ilicit, de către entități interesate, a unor date nedestinate publicității referitoare la caracteristicile unor societăți incluse în procesul de restructurare/privatizare (capacități de producție, piețe de desfacere, furnizori, beneficiari, firme concurente ș.a.), folosite pentru impunerea, în cadrul negocierilor, a unor clauze defavorabile părții române;

- utilizarea asocierii în participațiune pentru preluarea controlului asupra unor agenți economici cu capital majoritar de stat, prin valorificarea dreptului de preempțiune astfel obținut;

- nerealizarea ori realizarea parțială a programelor investiționale asumate în momentul privatizării, ceea ce a generat, în multe situații, stări de insecuritate industrială/ecologică și tensiuni sociale;

- preluarea în condiții avantajoase de preț (deseori în urma unor manopere ilicite în cadrul licitațiilor ori prin investiții de portofoliu) a unor agenți economici ce dețin în patrimoniu active corporale care pot fi rapid dezafectate, în scopul valorificării imediate a suprafețelor de teren aferente.

Au fost identificate preocupări ale unor entități economico-financiare străine și autohtone ce vizau aplicarea unor strategii destinate obținerii/consolidării unei poziții dominante/de monopol în anumite sectoare economice, respectiv excluderii unor potențiali concurenți de pe piața autohtonă/internațională de profil.

Unele grupuri de interese străine/autohtone s-au poziționat avantajos în anumite sectoare economice românești, potențialul acumulat conferindu-le capacitatea de a influența unele evoluții în sensuri convergente cu interesele proprii, în detrimentul competitorilor și, chiar, al societății românești în ansamblu.

Politicile promovate de respectivele grupuri au vizat, după caz:

- acapararea piețelor de materii prime în vederea obstrucționării accesului firmelor concurente la resurse ori interpunerii pe circuitul de comercializare a acestora, impunând prețuri excesive;
- practicarea, la export, a unor prețuri de dumping în scopul eliminării firmelor autohtone concurente de pe piețele externe;
- avantajarea, în cadrul relațiilor comerciale, a firmelor ce aparțin sau urmează să fie atrase în cadrul grupului de interese, precum și rezilierea nejustificată a contractelor încheiate cu alți agenți economici;
- adoptarea unor strategii aparent anti-economice, explicabile prin prisma prezervării intereselor de producători în țările de origine ori pe alte spații (concretizate în abandonarea unor investiții, conservarea inadecvată a capacităților scoase din procesul de producție etc);
- exploatarea intensivă a utilajelor și deturnarea creditelor obținute pentru re tehnologizare în scopul obținerii de profit pe termen scurt.

În unele cazuri, grupuri de interese au acționat pentru valorificarea - exclusiv în avantaj propriu - a oportunităților oferite de **procesul de lichidare a societăților cu capital majoritar de stat**, cu prejudicierea intereselor publice.

Astfel, s-a urmărit deteriorarea accentuată, prin diverse modalități, a situației financiare a agentului economic vizat și aducerea acestuia în incapacitate de plată, iar, ulterior, declanșarea procedurilor de lichidare judiciară (în condițiile obținerii unei poziții privilegiate la masa credală);

■ în colectarea ritmică a veniturilor la bugetul de stat.

Pe fondul unor disfuncții în activitatea organismelor de control, au continuat să se înregistreze practici de evaziune fiscală, care s-au repercutat asupra eficienței măsurilor operate în vederea optimizării activității de colectare a veniturilor la bugetul de stat.

Cele mai frecvente modalități de sustragere de la plata obligațiilor fiscale au fost:

- *în comerțul cu produse petroliere:*
 - necalcularea și nevirarea la bugetul de stat a accizelor aferente cantităților de produse petroliere rezultate din procesarea țițeiului;
 - vânzarea drept motorină, pe piața internă, a combustibilului lichid de tip M, pentru care nu se percep accize și taxa de drum;
 - schimbarea destinației motorinei achiziționate de la rafinării pentru efectuarea lucrărilor agricole (exceptată, de asemenea, de la plata taxei de drum);
 - comercializarea la intern a carburanților declarați ca fiind destinați exportului, pentru a beneficia de scutirea de la plata unor taxe și impozite;
- *în producția și comercializarea alcoolului și a produselor derivate:*
 - derularea operațiunilor comerciale prin intermediul unor firme "fantomă" (înființate/patronate îndeosebi de cetățeni străini), în numele cărora sunt emise facturi și chitanțe fiscale;
 - cesionarea firmelor cu datorii la bugetul de stat către cetățeni străini (preponderent din țări care nu dau curs eventualelor cereri de extrădare);
 - schimbarea frecventă a sediilor firmelor în scopul obstrucționării activităților de control efectuate de organele abilitate;
 - producerea unor însemnate cantități de alcool sustrate contorizării (prin desigilarea instalațiilor de producție sau prin instalarea unor conducte secundare, care ocolesc contoarele);
 - declararea producției drept probe tehnologice, pentru evitarea achitării impozitelor și taxelor aferente;
 - derularea de operațiuni de import-export cu sustragerea - parțială sau totală - de la plata taxelor vamale (prin subevaluarea în vamă a mărfurilor importate, declararea unor exporturi fictive de alcool, în scopul recuperării T.V.A. ș.a.);
- *în operațiunile comerciale cu cafea și țigarete:*
 - utilizarea unor documente false privind originea, cantitatea și prețul mărfurilor importate;
 - achiziționarea ilegală a unor importante cantități de țigarete și cafea din magazine de tip duty-free din punctele vamale de frontieră - exceptate de la plata taxelor vamale - și comercializarea lor ulterioară pe piața internă;
 - introducerea clandestină în țară a țigaretelor fabricate în străinătate, care sunt ambalate, inscripționate și timbrate similar cu produsele filialelor din România ale companiilor multinaționale producătoare de țigarete.

Pe de altă parte, constituirea resurselor bugetului de stat a continuat să fie afectată de acordarea în condiții ilegale a unor reeșalonări și/sau scutiri la plata datoriilor pentru anumiți agenți economici, fără ca aceștia să-și respecte, ulterior, obligațiile asumate;

■ în sfera financiar-bancară.

Datele deținute la nivelul Serviciului au evidențiat o diminuare a gradului de complexitate și, implicit, de periculozitate a riscurilor pe această dimensiune, comparativ cu anii precedenți. Cu toate acestea, se mențin unele vulnerabilități ce favorizează derularea unor operațiuni ilegale, cu efecte negative asupra credibilității sistemului în ansamblu.

- La nivelul filialelor unor bănci comerciale au fost semnalate situații de încălcare a normelor de prudențialitate în acordarea creditelor și, ulterior, de favorizare a debitorilor rău-platnici - prin acordarea de reșalonări sau rescadențări ale creditelor contractate, respectiv amânarea executării silite a garanțiilor aferente – de natură să inducă riscuri pentru siguranța economiilor populației.

- Au continuat să fie identificate deficiențe în activitatea organismelor de reglementare și control, care s-au repercutat asupra funcționării pieței de capital și, implicit, asupra capacității acesteia de a reprezenta un factor activ de susținere a dezvoltării economice.

În acest sens, rețin atenția:

- nerespectarea procedurilor legale referitoare la obligativitatea derulării unor oferte publice de cumpărare de acțiuni, în cazul achiziționării pachetelor majoritare/de control ale unor societăți comerciale;
- preluarea controlului asupra unor societăți prin majorări ilegale de capital;
- achiziționarea de acțiuni în cadrul unor licitații trucate, la care participanții reprezintă același grup de interese;
- manipulări oneroase ale prețului acțiunilor în funcție de interesul conjunctural al unor grupuri sau fonduri de investiții;
- achiziționarea de acțiuni prin intermediul unor fonduri de investiții rezidente în zone off-shore și al reprezentanților lor în România, cu mascarea surselor de proveniență a resurselor financiare;
- nerespectarea, de către unele fonduri mutuale de investiții, a normelor privind structura portofoliului activului net, precum și a plasamentelor efectuate.

- S.R.I. a informat, de asemenea, factorii de decizie abilitați și cu privire la unele evoluții în activitatea pe piața asigurărilor, de natură să se repercuteze asupra ritmului de dezvoltare și a contribuției acestui sector la crearea P.I.B..

Astfel, au fost identificate:

- acțiuni de influență exercitate pentru mușamalizarea neregulilor înregistrate în gestionarea fondurilor financiare atrase de societățile de asigurări;

- situații de nerespectare a obligațiilor de reasigurare externă, cu efecte negative asupra capacității unor societăți autohtone de profil de achitare a sumelor datorate în cazul materializării riscurilor asigurate;

■ **în funcționarea unor sectoare economice de interes major.**

Acțiunile ilicite inițiate/derulate de către diverse grupuri de interese, dispunând de conexiuni multiple atât în plan intern, cât și extern, coroborate cu deficiențele în managementul resurselor disponibile (inclusiv ca urmare a aplicării unor soluții de restructurare/reorganizare insuficient fundamentate) au continuat să genereze vulnerabilități și riscuri cu potențial de afectare a securității economice.

Din această perspectivă, sunt de evidențiat:

• **în sectorul energetic:**

- tendința de monopolizare a importurilor de combustibili (păcură și uilă) pentru termocentralele S.E.N. de către un număr redus de firme, cu efecte negative asupra mediului concurențial și, implicit, efortului financiar național;

- demersurile unor grupuri de interese externe în vederea obținerii prin încredințare directă (în urma cointeresării materiale/punerii în dependență a unor factori de decizie din cadrul entităților energetice) a lucrărilor de reabilitare, respectiv creării unor societăți mixte în condiții dezavantajoase părții române;

- persistența actelor de indisciplină și nerespectarea normativelor privind verificările periodice ale instalațiilor și echipamentelor energetice, precum și deficiențele în funcționarea sistemelor de securitate ale acestora;

• **în infrastructura de transport (feroviar, naval, rutier)** - stările de insecuritate induse prin:

- gestionarea deficitară, de către unii factori responsabili, a activității de investiții și modernizare, coroborată cu utilizarea, în cadrul programelor de reparații material rulant, a unor produse neomologate tehnic de Autoritatea Feroviară Română (A.F.E.R), agravate de furturile/distrugerile de echipamente și componente vitale pentru circulația feroviară;

- deficiențele înregistrate în derularea "Programului național de modernizare și dezvoltare a infrastructurii rutiere" (abateri de la standardele de calitate, întâzieri față de termenele contractuale și nerespectări ale normativelor tehnice internaționale);

- construirea abuzivă de imobile în vecinătatea aeroporturilor și amplasarea de rampe ecologice pe traseul culoarelor aeriene;

• **în agricultură:**

- persistența unor disfuncții în implementarea măsurilor guvernamentale de sprijin pentru producătorii agricoli, care induc riscuri la adresa securității alimentare, accentuate de evoluțiile climaterice nefavorabile;

- exploatarea deficiențelor în aplicarea programelor de restructurare și privatizare - pe fondul dezorganizării sectorului - de către grupuri interesate în realizarea de concentrări economice ori monopoluri zonale/naționale și/sau în instituirea unei dependențe marcate față de importurile de produse/materii prime agricole;

- vulnerabilitățile în funcționarea mecanismelor de control al calității produselor destinate consumului, care au favorizat importul și/sau comercializarea unor alimente și substanțe cu potențial de risc în planul sănătății populației;

■ **în procesul de implementare a politicilor sectoriale prevăzute de programul național de aderare la Uniunea Europeană.**

Comparativ cu anul precedent, problematica asociată acestui proces a beneficiat de o atenție sporită din partea instituțiilor statului (și, implicit, a S.R.I.), date fiind prioritățile de etapă ale României, în contextul negocierilor de aderare la U.E..

Între preocupările prioritare ale S.R.I. s-au aflat acele acțiuni și situații de natură să genereze perturbări în derularea programelor cu finanțare comunitară și efecte negative în procesul de negociere cu Uniunea Europeană.

În concluzie, și în cursul anului 2002, Serviciul a asigurat o bună cunoaștere a acțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor capabile să genereze vulnerabilități și riscuri pentru securitatea economică a României, semnalate operativ factorilor abilitați să întreprindă măsurile necesare prevenirii, contracarării ori, după caz, limitării efectelor negative generate, respectiv instituțiilor îndrituite să declanșeze cercetarea și urmărirea penală, atunci când a fost sesizată comiterea unor fapte ce întruneau elemente constitutive ale unor infracțiuni.

În perioada de referință, contribuția Serviciului Român de Informații la susținerea actului de decizie pe componenta economică a siguranței naționale s-a materializat în **1.904** documente de informare (față de 1.818 în anul precedent), majoritatea cu un grad ridicat de complexitate.

De asemenea, informațiile obținute la nivelul Serviciului au fundamentat sesizarea Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție (**13** cazuri, dintre care **3** de urmare), Parchetului Național Anticorupție (**4** cazuri), Curții de Apel București (**1**), Inspectoratului General al Poliției (**6** cazuri, dintre care **1** de urmare), Ministerului de Interne (**1**).

2.5. Apărarea ordinii, valorilor și mecanismelor constituționale

Serviciul Român de Informații a contribuit, potrivit competențelor legale, la prezervarea ordinii, valorilor și mecanismelor constituționale, prin identificarea și semnalarea către factorii de decizie a situațiilor de natură să

inducă perturbări ale stării de legalitate și stabilitate, respectiv prin susținerea implementării măsurilor vizând prevenirea/contracacarea ori, după caz, limitarea efectelor unor fenomene cu impact negativ major pe această dimensiune.

S-a acționat pentru susținerea, prin modalități de acțiune specifice, a eforturilor instituțiilor de autoritate pe linia combaterii activităților din sfera/asociate fenomenului de corupție, prin valorificarea instrumentelor oferite de crearea unui cadru normativ special (Hotărârea Guvernului României privind aprobarea Programului Național de Prevenire a Corupției și a Planului Național de Acțiune Împotriva Corupției, din 25.10.2001).

Pe fondul consolidării capacității de acțiune a instituțiilor statului în direcția combaterii unor evoluții capabile să afecteze atingerea obiectivelor de dezvoltare economico-socială, respectiv climatul indispensabil manifestării libere și neîngrădite a drepturilor și libertăților cetățenești, activitatea de investigare derulată în perioada de referință s-a concentrat asupra vulnerabilităților și riscurilor pentru securitatea națională derivate în special din:

■ **perturbări ale actului de autoritate la unele niveluri, generate de inițiativele/acțiunile vizând promovarea unor interese de grup în detrimentul celor comunitare/naționale.**

O atenție deosebită a fost acordată prevenirii și contracarării - preponderent prin informarea autorităților competente - riscurilor generate de activitatea unor grupuri de interese, dispunând de conexiuni pe diverse paliere de decizie, în vederea valorificării în beneficiu propriu a unor oportunități de afaceri generate prin proiectele de dezvoltare la nivel local și/sau național.

Astfel, au fost semnalate demersuri vizând constituirea unor grupuri de interese în jurul unor funcționari din structurile administrative ale statului, inclusiv prin exploatarea vulnerabilităților generate de nivelul redus de salarizare al acestor categorii de personal.

S-au înregistrat cazuri de gestionare deficitară sau deturnare în interes personal ori de grup a fondurilor publice, respectiv a surselor de finanțare externă (inclusiv cele obținute prin programele de asistență financiară comunitară), prin favorizarea unor societăți comerciale (pe criterii clientelare ori în schimbul unor avantaje materiale) la încheierea de contracte pentru lucrări de interes public (adjudecate uneori chiar de firme aparținând unor funcționari publici sau rudelor apropiate ale acestora, cu încălcarea prevederilor Legii nr.215/2001 și Ordonanței de Urgență nr.5/2002).

În unele situații, prin trafic de influență și alte acte de corupție, au fost viciate inclusiv actele de control asupra legalității contractelor, efectuate de organismele de resort;

■ **persistența unor disfuncții, respectiv înregistrarea de abuzuri și ilegalități în exercitarea actului administrativ și de justiție, precum și în alte activități care incumbă autoritatea publică (cu precădere la nivel local), de natură să afecteze credibilitatea și, implicit, eficiența unor instituții de autoritate, respectiv exercitarea unor drepturi cetățenești.**

Au fost identificate situații în care procesele decizionale din domeniile administrației și justiției au făcut obiectul unor acțiuni sau tentative de influențare, prin corupere, înșelăciune, intimidare, amenințare, violență sau alte mijloace ilicite.

Pe lângă efectele negative în plan intern, au fost semnalate factorilor abilitați posibilele riscuri de afectare a credibilității României în plan extern, derivate din exploatarea, în unele cazuri tendențioasă, a unor disfuncții/dificultăți obiective înregistrate în derularea actului de autoritate la nivel local sau central, de către cercuri de interese defavorabile țării noastre.

Această abordare s-a impus cu necesitate la nivelul Serviciului, în condițiile în care mesajele provenite din mediile de decizie ale unor organisme comunitare/internaționale au definit întârzierile în procesul de reformă din administrație, birocratizarea excesivă și corupția drept principalele obstacole în procesul de integrare europeană și euro-atlantică.

S.R.I. a pus la dispoziția organismelor de autoritate abilitate analize și estimări referitoare la potențiale evoluții asociate riscurilor menționate, de natură să contureze dificultăți suplimentare în demersurile de promovare a intereselor României.

Pe fondul remanenței unor deficiențe în aplicarea prevederilor legilor nr.1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere și nr.10/2001 privind regimul juridic al imobilelor preluate în mod abuziv după anul 1945, s-au multiplicat cazurile în care cetățeni români s-au adresat unor foruri juridice internaționale (cel mai adesea Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg) și au obținut soluții favorabile, cu obligarea statului român la plata de despăgubiri ce grevează suplimentar asupra exercițiului bugetar;

■ **inițierea/susținerea, de către entități interne ori externe, a unor activități/acțiuni propagandistice vizând afectarea coeziunii sociale.**

Astfel, au fost identificate preocupări ale unor entități cu diverse origini și obiective în sensul speculării unor tensiuni sociale, inerente proceselor

economice aflate în derulare, în direcția inițierii unor curente de opinie cu potențial negativ în planul stabilității interne.

În acest sens, rețin atenția unele inițiative derulate de entități autohtone, cu sprijinul/implicarea unor cercuri externe, care au urmărit:

- promovarea unor curente de opinie și derularea unor acțiuni de factură regionalistă/autonomistă ori federalistă, axate pe denaturarea ori interpretarea tendențioasă a unor modele teoretice sau practice, aplicabile/aplicate în condiții geografice sau asociate unor tradiții istorice ori realități etnic-confesionale complet diferite;

- exploatarea unor nemulțumiri cu diverse cauzalități, inclusiv ale unor grupuri aparținând unor minorități etnice, în scopul inițierii unor manifestări cu repercusiuni în planul imaginii externe a României;

■ **demersurile în direcția conturării unor curente de opinie de orientare extremistă, rasistă, naționalist-șovină, xenofobă ori anarhistă/antiglobalizare.**

Pe fond, riscurile generate de acest tip de acțiuni se mențin la un nivel redus, aderența scăzută și potențialul organizatoric și acțional de care dispun entitățile cu asemenea preocupări plasându-le, în continuare, într-o zonă de interes marginal pentru societatea românească.

Serviciul Român de Informații și-a focalizat atenția asupra identificării și monitorizării inițiativelor unor entități autohtone cu atitudini extremiste, care își propun atragerea de susținători din rândul tinerilor, demararea unor colaborări cu organizații, structuri ori nuclee de orientare similară din exterior;

■ **derularea unor activități informative ilegale și, în unele cazuri, acțiuni represive/de intimidare, de către angajați ai unor firme de protecție, pază ori de detectivi particulari, respectiv ai unor societăți comerciale specializate în producerea, comercializarea ori instalarea de sisteme de securitate/antiefraucție.**

Au fost identificate situații în care mijloace și metode specifice activității de informații au fost utilizate ilegal de către unele grupuri de interese în scopul obținerii de date compromițătoare despre viața particulară a unor parteneri ori concurenți, respectiv despre afacerile acestora, valorificate ulterior în tentative de influențare a procesului de decizie, eliminare a unor concurenți de pe piață, derularea de afaceri oneroase, determinarea unor privatizări frauduloase ori obținerea ilegală de contracte avantajoase.

În unele cazuri, astfel de acțiuni ilegale au vizat persoane cu responsabilități pe diverse paliere de decizie din varii domenii, în vederea punerii lor în dependență prin intimidare, șantaj, amenințare sau cointerесare materială.

Pe de altă parte, angajați ai unor asemenea societăți au fost implicați în promovarea intereselor unor grupări ce derulau activități pendinte de criminalitatea organizată, fiind semnalate tentative de recuperare prin violență a unor fonduri, acțiuni asociate traficului de autoturisme, droguri și carne vie etc..

*Activitatea derulată de Serviciu în planul apărării ordinii, valorilor și mecanismelor constituționale s-a materializat în transmiterea către beneficiarii din structurile de autoritate ale statului a **930** documente de informare, cu un pronunțat caracter analitic și fundamentate pe necesitatea abordării acestui tip de manifestări dintr-o perspectivă accentuat preventivă, în **166** de cazuri fiind dispuse măsuri specifice de prevenire și contracarare a unor inițiative de natură să genereze riscuri pentru siguranța națională.*

Răspunzând necesităților impuse de situația operativă și deschiderilor de cooperare operate de către Serviciu în relația cu parteneri externi, au fost, de asemenea, organizate schimburi de informații cu structuri similare din străinătate, îndeosebi în probleme asociate inițiativelor și acțiunilor unor grupări extremiste cu extensie transfrontalieră.

2.6. Evoluții purtătoare de risc în plan social

Dimensiunea socială a securității naționale s-a caracterizat, pe ansamblul anului precedent, prin consolidarea climatului de stabilitate - ca rezultat al creșterii economice, dar și al unor programe destinate ameliorării condițiilor de viață ale unor categorii de populație defavorizate.

Au continuat, însă, să se înregistreze perturbări în derularea proiectelor de reformă din anumite domenii și deficiențe în gestionarea resurselor - oricum limitate - alocate domeniului social.

Din această perspectivă, cele mai semnificative vulnerabilități și riscuri pe dimensiunea socială a securității naționale au fost conturate prin:

■ **menținerea la un nivel scăzut a veniturilor unor segmente de populație și amplificarea discrepanțelor între categoriile sociale situate la extreme**, coroborată cu ponderea încă redusă a clasei medii în ansamblul societății.

Printre cauzele precarității situației unor categorii semnificative de populație s-au numărat insuficiența resurselor financiare alocate protecției sociale (pe fondul constrângerilor bugetare), imobilitatea pieței forței de muncă și, mai ales, dimensiunile îngrijorătoare ale economiei subterane;

■ **nivelul ridicat al potențialului revendicativ-protestatar** - pe fondul menținerii climatului de insecuritate economico-socială în rândul anumitor categorii socio-profesionale -, **în condițiile producerii unor modificări importante în structura și dinamica formelor de protest.**

Continuarea procesului de pauperizare a categoriilor sociale defavorizate (șomeri, țărani, pensionari, salariați cu venituri reduse - plasate deseori la/sub limita de subzistență) - a determinat creșterea nemulțumirilor, conturând un mediu favorabil inițierii de mișcări protestatate ce au excedat, în unele cazuri, cadrul legal.

S-a evidențiat, totuși, o diminuare a riscurilor de inițiere a unor manifestări de protest de amploare, dublată, însă, de creșterea frecvenței și incisivității unor forme de protest cu caracter neorganizat (spontan), generate de nesoluționarea unor probleme punctuale, ce afectează, de regulă, grupuri de dimensiuni reduse.

Astfel, dificultățile întâmpinate în eficientizarea activității unor entități economice cu capital de stat din diverse sectoare au menținut stările de tensiune în rândul angajaților, constituindu-se în factori favorizanți pentru inițierea unor forme neorganizate de protest.

Pe de altă parte, pe fondul derulării proceselor de privatizare și restructurare, nerespectarea clauzelor contractuale asumate de noii acționari majoritari a generat noi situații conflictuale, uneori cu accente violente;

■ **perpetuarea unor disfuncții în derularea programelor de reconversie profesională.**

Au fost identificate situații în care managementul defectuos al unor proiecte și aplicarea inadecvată, în unele zone ori sectoare economice, a strategiilor și programelor naționale de profil au redus suplimentar din efectul benefic scontat, inducând întâzieri în reducerea ratei șomajului (îndeosebi în zonele monoindustriale);

■ **agravarea dificultăților în asigurarea utilităților și serviciilor de bază pentru populație.**

Creșterea progresivă a tarifelor practicate de societățile prestatoare de servicii de interes public (îndeosebi în ultima parte a anului), coroborată cu posibilitățile reduse de acoperire, de către segmente semnificative de consumatori, a contravalorii facturilor a determinat diminuarea încasărilor, cu efecte negative asupra respectării graficelor de reeșalonare a datoriilor către proprii furnizori.

În consecință, au existat situații de restricționare și, respectiv, de sistare, pentru diverse perioade de timp, a furnizării utilităților, care au indus riscuri în planul sănătății populației și, totodată, premise de declanșare a unor acțiuni de protest;

■ **conturarea unei situații de criză în domeniul asistenței medicale.**

Multitudinea dificultăților în asigurarea asistenței medicale și, implicit, factorii cauzali ai acestei evoluții - între care s-au evidențiat absența unor progrese reale în colectarea contribuțiilor financiare și, respectiv, proliferarea unor practici ilegale în gestionarea resurselor disponibile - au constituit un subiect de preocupare pentru S.R.I., dat fiind impactul major al acestei problematice asupra stării de sănătate a populației și, implicit, în planul siguranței naționale.

Au fost semnalate factorilor în drept abuzuri și ilegalități săvârșite de grupuri de interese - formate din persoane aflate la conducerea unor unități și instituții sanitare locale sau centrale și acționari/administratori ai unor firme de profil - în derularea contractelor comerciale privind achiziționarea de produse farmaceutice și sanitare sau furnizarea de servicii, în scopul obținerii de avantaje financiare ilicite, precum și efectele induse de aceste practici în funcționarea sistemului sanitar în ansamblu ori pe anumite segmente.

Perturbări s-au înregistrat și în procesul de eliberare a rețetelor compensate și gratuite, cu repercusiuni severe îndeosebi asupra categoriilor de populație cu venituri mici și foarte mici, puse în imposibilitatea de a achiziționa chiar medicamente de folosință uzuală.

Serviciul a elaborat și transmis factorilor de decizie 1.702 documente de informare privind problematica socială (față de 1.696 în 2001), în care au fost semnalate atât situații punctuale, cât și factori cauzali și tendințe relevante pentru domeniu în ansamblul său.

3. Protecția informațiilor clasificate

Adoptarea, în cursul anului trecut, a noului cadru legislativ în materie a contribuit la creșterea eficienței măsurilor derulate la nivel național pentru protejarea datelor și informațiilor cu regim special, fiind, totodată, create condiții pentru desfășurarea, în interesul securității naționale, de către instituțiile și organismele cu atribuții în acest sens, a activităților specifice într-o concepție

modernă, conformă cu principiile și normele democratice, respectiv standardele structurilor euro-atlantice.

- *Pe acest fond, majoritatea deținătorilor de date clasificate (secrete de stat sau de serviciu) manifestă mai multă preocupare pentru organizarea și derularea activităților pe linia protecției acestora.*

Totuși, la nivelul unor instituții publice și agenți economici cu capital parțial sau integral de stat, se mențin unele deficiențe în ceea ce privește însușirea și aplicarea noilor acte normative în materie.

Astfel, au fost semnalate:

- acțiuni/inacțiuni ale unor persoane care, în virtutea calităților oficiale deținute, au intrat în posesia unor date cu regim special, dar le-au utilizat fie în scopuri particulare, fie au manifestat dezinteres/neglijență în îndeplinirea obligațiilor ce le reveneau în protecția acestora;
- cazuri de nerespectare a normelor destinate protecției informațiilor clasificate existente la nivelul unor agenți economici incluși în procesul de privatizare, mai ales în contextul transferului de proprietate, derulat în absența unor clauze asiguratorii ferme.

Disfuncții de natură obiectivă și subiectivă se înregistrează, încă, și pe linia aplicării normelor referitoare la procesarea și transferul informațiilor secrete prin intermediul rețelelor informatice, ceea ce generează, în continuare, reale vulnerabilități.

Este semnificativă predispoziția unor deținători de date și informații secrete stocate pe suport electronic pentru angajarea unor societăți private specializate în instalarea și întreținerea sistemelor de prelucrare automată a datelor, fără măsuri minime de verificare a calificării și seriozității acestora, în condițiile în care deținătorii nu au, în multe cazuri, nici cele mai elementare cunoștințe despre procedurile specifice de protecție.

De asemenea, vulnerabilități semnificative ale bazelor de date informatizate din rețelele locale și/sau cuplate la INTERNET sunt create și ca urmare a neasigurării unor măsuri interne de protecție și control al persoanelor autorizate să aibă acces la rețelele informatice, respectiv a achiziționării și/sau utilizării unor sisteme informatice și aplicații neprotejate ori care conțin erori (uneori intenționate) ale sistemelor de securitate.

Persistă, de asemenea, vulnerabilități determinate de absența/insuficiența măsurilor de protecție a proprietății industriale, în condițiile ignorării ori abordării rigide, de către factori cu responsabilități pe această linie, a nevoii instituirii unui regim protectiv adecvat.

În context, sunt de evidențiat preocupările unor entități de a colecta date despre caracteristicile rezervelor de metale neferoase, metale rare, hidrocarburi ori alte resurse energetice și rezultatele obținute în activitatea de cercetare - desfășurată, uneori, pe parcursul a zeci de ani și pentru care s-au alocat importante fonduri publice.

• *Potrivit strategiei de acțiune a Serviciului în acest domeniu, activitățile destinate asigurării protecției informațiilor naționale clasificate și a celor echivalente, care fac obiectul acordurilor externe la care România este parte, au fost racordate obiectivelor de compatibilizare și armonizare a cadrului normativ intern cu standardele în domeniu operabile în țările membre ale N.A.T.O. și U.E..*

Prin Legea nr.182/12.04.2002, Serviciul Român de Informații a fost abilitat să realizeze coordonarea generală și controlul modului de aplicare a măsurilor referitoare la protecția informațiilor secrete de stat la autoritățile și instituțiile publice, agenții economici cu capital integral sau parțial de stat și alte persoane juridice de drept public sau privat.

În acest sens, după intrarea în vigoare a legii, Serviciul a acționat prioritar pentru fundamentarea cadrului conceptual-metodologic, necesar aplicării unitare, la nivel național, a măsurilor privind protecția informațiilor clasificate naționale.

S.R.I. a participat, conform competențelor, la stabilirea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România, aprobate prin H.G. nr.585 din 13.06.2002 și a asigurat expertiza de specialitate la elaborarea proiectelor celorlalte acte normative subsecvente acestei legi: H.G. nr.781 din 25.07.2002 privind protecția informațiilor secrete de serviciu, H.G. nr.845 din 31.07.2002 privind organizarea și funcționarea Oficiului Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat (actualizată prin O.U.G. nr.153/2002), H.G. nr.01600/2002 privind Lista obiectivelor, sectoarelor și locurilor care prezintă importanță deosebită pentru protecția informațiilor secrete de stat din cadrul autorităților publice.

Serviciul a acordat expertiză și consiliere pentru elaborarea unui număr de 29 liste cu obiectivele, sectoarele și locurile care prezintă importanță deosebită pentru protecția informațiilor clasificate, și a 13 liste cu informații clasificate, pe niveluri de secretizare, aprobate prin hotărâri ale Guvernului.

Totodată, S.R.I. a participat la elaborarea normelor privind protecția informațiilor clasificate N.A.T.O. în România, aprobate prin H.G. nr.353, și a proiectului H.G. nr.354 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției de Acreditare de Securitate, Agenției de Securitate pentru Informatică și Comunicații și Agenției pentru Distribuirea Materialului Criptografic, ambele aprobate la 15 aprilie 2002.

De asemenea, Serviciul a avut o contribuție substanțială la întocmirea Instrucțiunilor privind protecția informațiilor N.A.T.O. clasificate în cadrul activităților industriale în România, a procedurilor privind înființarea și funcționarea componentelor Sistemului Național de Registre ale informațiilor N.A.T.O. clasificate, metodologiilor și reglementărilor referitoare la organizarea și realizarea activităților de inspecție, instruire și pregătire în domeniu.

În vederea fundamentării deciziilor în materie, S.R.I. a elaborat și transmis factorilor abilitați prin lege peste 230 de documente de informare cu grade diverse de complexitate, conținând aspecte relevante pentru domeniul protecției informațiilor clasificate.

- Concomitent cu aceste demersuri, Serviciul a acționat pentru reconceptualizarea și adaptarea sistemului propriu de protecție a informațiilor clasificate la prevederile noilor acte normative în domeniu.

Unul din obiectivele importante ale acestor activități l-a constituit armonizarea principiilor, obiectivelor și procedurilor aferente protecției informațiilor clasificate, atât în raport cu prevederile legislației din România, cât și cu cerințele stabilite prin documentele recent adoptate în domeniu de Alianța Nord-Atlantică.

Pentru coordonarea unitară a activității privitoare la protecția informațiilor clasificate din sfera de competență și pentru realizarea sarcinilor ce îi revin în calitate de Autoritate Desemnată de Securitate, Serviciul Român de Informații a realizat, conform competențelor legale, peste 1400 acțiuni de expertiză, consiliere și control la autoritățile și instituțiile publice centrale sau locale și la agenți economici cu capital integral sau parțial de stat și alte persoane juridice de drept public sau privat.

În scopul implementării și operaționalizării noului sistem conceptual și metodologic în domeniu, Serviciul a acordat sprijin pentru constituirea structurilor de securitate, întocmirea listelor cu informații clasificate pe niveluri de secretizare,

stabilirea obiectivelor, sectoarelor și locurilor care prezintă importanță deosebită pentru protecția secretelor de stat, elaborarea normelor interne de aplicare a standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate, elaborarea și implementarea programelor de prevenire a scurgerilor de informații ș.a..

Ca efect, la sfârșitul anului 2002, majoritatea instituțiilor publice și agenților economici cărora li s-a acordat asistență de specialitate aveau inițiate măsuri specifice de protecție a informațiilor clasificate, care se aflau în diferite faze de realizare.

- În îndeplinirea atribuțiilor specifice, Serviciul Român de Informații a acordat o atenție deosebită organizării și coordonării activității de protecție a informațiilor clasificate N.A.T.O. din sfera sa de competență.

În acest sens, S.R.I. a colaborat cu Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat, iar reprezentanții Serviciului au asigurat conducerea Secretariatului tehnic al Autorității Naționale de Securitate și a grupurilor de lucru în domeniul securității industriale și INFOSEC.

Activitatea de protecție a informațiilor clasificate N.A.T.O. a vizat organizarea și operaționalizarea sistemului de gestionare, precum și verificarea și avizarea accesului la acestea.

În anul 2002, pe baza cererilor adresate Serviciului de către 10 autorități și instituții publice interesate, s-au efectuat verificări pentru avizarea accesului la informații N.A.T.O. clasificate ori pentru participarea la activități sensibile ale Alianței.

Avizele (pozitive sau negative) au fost eliberate în termenele legale.

În calitate de coordonator al Capitolului IV – *Probleme de Securitate* din Planul Național Anual de Aderare la N.A.T.O. (ciclul al III-lea), Serviciul Român de Informații a asigurat îndeplinirea, în integralitate și la termenele asumate, a obiectivelor incluse în document.

Activitatea desfășurată de către Serviciu pe linia protecției informațiilor clasificate naționale și N.A.T.O. a fost apreciată, sub raportul legalității și parametrilor de eficiență, inclusiv în cadrul acțiunii de control întreprinse, în cursul lunii decembrie 2002, de către Comisia Comună Permanentă a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității S.R.I.

Totodată, în urma inspecțiilor de evaluare realizate de reprezentanți ai Alianței Nord-Atlantice, au fost receptate aprecieri pozitive privind activitatea derulată și capacitatea de îndeplinire, pe viitor, a sarcinilor și responsabilităților ce îi revin S.R.I. pe linia Planului Național Anual de Aderare la N.A.T.O. (ciclul al IV-lea), respectiv în perspectiva integrării României, ca membru cu drepturi și obligații depline, în organizația euro-atlantică.

4. Asigurarea juridică internă

Mecanismul intern de asigurare juridică a activității a urmărit în mod permanent și riguros ca acțiunile informative și măsurile ce se întreprind în cadrul acestora să se încadreze în limitele atribuțiilor și competențelor Serviciului Român de Informații, așa cum sunt acestea reglementate în Legea nr.51/1991 privind siguranța națională a României și în Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, precum și în prevederile cadrului legislativ național și internațional referitor la respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificările specifice muncii de informații s-au derulat numai în legătură cu fapte ce constituie sau pot genera amenințări la adresa siguranței naționale și, respectiv, asupra acelor persoane care le-au săvârșit sau despre care existau indicii temeinice referitoare la angrenarea, în diferite forme, în favorizarea/comiterea unor astfel de fapte.

Prin sistemul avizării prealabile, inițierea activităților informative în astfel de situații a fost supusă unor evaluări juridice temeinice și exigente, astfel încât au fost puse în lucru numai acele cazuri în care datele preliminare susțineau concluzia existenței unor vulnerabilități, riscuri sau amenințări la adresa siguranței naționale.

S-a realizat, în acest mod, o mai eficientă ierarhizare a priorităților, precum și o deplasare a accentului spre documentarea informativă, asigurată și asistată juridic, a acelor fapte care - prin modalitățile de săvârșire, prejudiciile materiale produse și calitățile deținute de persoanele implicate - erau de natură să pună în pericol siguranța națională.

De altfel, noile reglementări interne sunt de natură să stimuleze și să eficientizeze autocontrolul de legalitate în toate segmentele activității de informații.

În cursul anului 2002, Serviciul Român de Informații a sesizat organele de cercetare și urmărire penală - respectiv structurile Ministerului de Interne și ale Ministerului Public - în 229 de cazuri ce privesc un spectru larg de fapte infracționale, între care ponderea o dețin cele din domeniul economico-financiar și din sfera criminalității organizate transfrontaliere.

În 127 dintre aceste cazuri, sesizările au fost adresate Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, Parchetelor de pe lângă Curțile de Apel sau Parchetului Național Anticorupție, celelalte fiind transmise spre cercetare și instrumentare judiciară structurilor abilitate ale Ministerului de Interne.

Pe această coordonată, este de subliniat faptul că experiența recentă a colaborării cu Parchetul Național Anticorupție s-a soldat cu rezultate foarte bune, ceea ce ne îndreptățește să credem că există, încă, posibilități insuficient exploatare pentru ca și colaborarea cu celelalte structuri ale Ministerului Public să se înscrie pe un curs ascendent, având în vedere că un număr mare de sesizări înaintate acestora, în cursul anilor anteriori, se află tot “în lucru”.

5. Gestionarea resurselor umane și material-financiare

5.1. Managementul resurselor umane

Asigurarea necesităților de personal specializat a constituit, și în cursul anului 2002, o preocupare importantă a Serviciului Român de Informații.

În conformitate cu noile responsabilități și misiuni încredințate Serviciului, procesul de reformă a implicat crearea ori dezvoltarea de structuri pentru diverse tipuri de activități, precum și alocarea de sarcini suplimentare pentru unele deja existente, fapt ce a presupus eforturi suplimentare pe dimensiunea managementului resurselor umane.

La 1 ianuarie 2002, data intrării în vigoare a noii organizări a Serviciului, existau unele structuri - din categoria celor nou-create - la care statele de organizare erau, practic, neocupate.

Din această perspectivă, s-a acordat prioritate încadrării funcțiilor vacante pe profilele informativ-operative și tehnic-operative.

O presiune suplimentară a exercitat, în acest plan, necesitatea înlocuirii personalului trecut în rezervă, dintre care cea mai mare parte prin clasare ca “inapt pentru serviciul militar”, ceea ce confirmă, o dată în plus, rata înaltă de uzură fizică în activitatea de informații.

Pe de altă parte, pierderi de personal au continuat să fie generate - chiar dacă la parametri inferiori anilor precedenți - de opțiunile unor cadre pentru oportunitățile oferite de alte locuri de muncă din sectoare civile.

Pe piața muncii, calitățile umane și pregătirea de care dispun ofițerii Serviciului Român de Informații sunt deosebit de apreciate, acestora fiindu-le oferite salarii și alte avantaje materiale pe care instituția noastră nu le poate, încă, asigura.

- Pe ansamblul anului 2002, dinamica de personal a înregistrat o evoluție pozitivă, numărul încadrărilor fiind de aproape trei ori mai mare decât al trecerilor în rezervă.

Ca efect al măsurilor întreprinse în cursul anului trecut, media de încadrare pe Serviciu a crescut la aproape 80%, noile structuri au devenit operaționale, calitatea resurselor umane alocate prin redistribuire ori prin angajare directă reflectându-se, deja, în indicatorii generali ai activității pe respectivele linii de muncă.

- Creșterea parametrilor cantitativi ai procesului de completare a efectivelor nu a reprezentat, însă, un scop în sine. Dată fiind importanța deosebită a calității factorului uman în activitatea de informații, politica de selecție și formare a personalului a avut permanent în vedere cerințele și constrângerile derivate din mutațiile și tendințele din contextul operativ cu implicații asupra misiunilor prioritare ale S.R.I. și, implicit, asupra structurii interne a instituției și necesităților sale de resurse umane.

Un accent important a fost pus pe selecția riguroasă a candidaților, care s-a efectuat în baza următoarelor principii: competiția deschisă între candidații pentru aceeași categorie de posturi; tratamentul egal aplicat acestora, în cadrul etapelor procesului de selecție; asigurarea transparenței în ceea ce privește rezultatele obținute; angajarea exclusiv pe baza performanțelor dovedite.

Totodată, a fost schimbat sistemul de pregătire a cadrelor, prin integrarea candidaților cu studii superioare civile selectați, în noi forme specifice de inițiere și perfecționare.

Printre măsurile destinate asigurării cu personal adecvat din punct de vedere calitativ se numără organizarea, la Academia Națională de Informații, a cursului postuniversitar de pregătire a ofițerilor operativi de informații.

- În paralel, o atenție deosebită a fost acordată îmbunătățirii procesului de încadrare a funcțiilor de conducere din unitățile centrale și teritoriale, avându-se în

vedere promovarea unor ofițeri bine pregătiți profesional, cu o bună capacitate organizatorică și de conducere.

Criterii exigente au fost utilizate și pentru numirea în funcție a ofițerilor cu atribuții de execuție care au dovedit competență, responsabilitate și angajament în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, astfel încât aceștia să constituie, în perspectivă, o rezervă de personal viabilă pentru funcțiile de conducere de pe diverse paliere ierarhice.

- În spiritul noii concepții privind gestionarea resurselor umane, s-a urmărit organizarea și desfășurarea activităților de pregătire și perfecționare a personalului pe principii moderne, în conformitate cu nevoile instituției și cu standardele și criteriile de exigență confirmate de practica serviciilor speciale ale statelor care fac parte din organismele euro-atlantice.

În perioada de referință a crescut semnificativ numărul cadrelor care au urmat cursuri de inițiere și perfecționare în diverse profile și domenii de activitate, în cadrul centrelor specializate din subordinea S.R.I..

Cu sprijinul unor servicii partenere, un număr important de cadre au participat la cursuri de specializare în țară și în străinătate, pe problematici de maxim interes pentru activitatea Serviciului, inclusiv din perspectiva amplificării cooperării cu structurile omologe din statele N.A.T.O..

Seleționarea, precum și pregătirea și perfecționarea, pe criterii moderne și eficiente, a personalului va rămâne prioritară și în anul 2003.

De altfel, în cadrul politicii de personal a Serviciului Român de Informații sunt în curs de implementare procedurile și standardele N.A.T.O. referitoare la ansamblul procesului de selecție, pregătire și perfecționare (inclusiv din punct de vedere al procedurilor de securitate internă), precum și de evaluare a performanțelor și de promovare a cadrelor.

Acest obiectiv va presupune, însă, provocări majore pentru strategiile de creare a unui mediu de lucru atractiv și stimulat, în condițiile în care, deși numărul cadrelor a crescut, alocațiile bugetare destinate cheltuielilor de personal prevăzute pentru anul 2003 s-au menținut la același nivel cu cele din 2002.

5.2. Gestionarea resurselor materiale și financiare

Deși în cursul anului 2002 rezultatele pe linia gestionării resurselor materiale și financiare au fost condiționate de austeritatea bugetului alocat, s-a reușit, cu eforturi deosebite, derularea la parametri normali a activității de ansamblu a Serviciului.

Bugetul pe 2002 - în valoare de 3.254,62 miliarde lei - a acoperit doar circa 65% din nevoile reale de finanțare, în condițiile în care sarcinile încredințate instituției s-au diversificat și au crescut în complexitate.

Sunt de menționat, în special, noile atribuții derivate din rolul de autoritate națională în domeniile prevenirii și combaterii terorismului, respectiv creșterea responsabilităților în protecția informațiilor clasificate.

Prin gestionarea adecvată a resurselor financiare ale Serviciului - gradul de execuție a bugetului fiind de 99,94% - s-a reușit plata drepturilor bănești de bază ale personalului, derularea activităților de învățământ și a serviciilor medicale, precum și asigurarea, la nivelul minimal, a cheltuielilor de întreținere și funcționare, însă nu a fost posibilă consolidarea bazei materiale a S.R.I., deosebit de necesară în actualul context operativ.

Ilustrativă, din acest punct de vedere, este evoluția indicatorilor execuției bugetare, ale căror valori absolute - exprimate în prețuri comparabile - la cheltuielile de întreținere, funcționale și de reparații s-au situat sub nivelul celor din anul precedent.

Unele evoluții pozitive s-au înregistrat în ceea ce privește asigurarea materială a activității unităților informative și tehnico-operative (dotarea prin mijloace proprii ori achiziționarea de echipamente și aparatură din domeniul tehnicii de calcul și comunicațiilor), a serviciilor de asistență medicală și a activităților de învățământ, procurarea minimumului necesar de carburanți, lubrifianți și piese de schimb; întreținerea și repararea tehnicii din dotare; alocarea de fonduri pentru plata utilităților.

Referitor la cheltuielile de personal, se impune, totuși, precizarea că insuficiența fondurilor aprobate prin bugetul pe anul trecut a condus la neacordarea integrală a unor drepturi salariale (sporuri), prevăzute de Legea nr.138/1999 privind salarizarea personalului militar (situație perpetuată încă din cursul anului 2000 și care se prefigurează și pentru anul în curs).

- În ceea ce privește lucrările de investiții, ritmul continuării/finalizării acestora a fost satisfăcător, reușindu-se amenajarea unor spații cu destinația de birouri sau pentru alte activități specifice, precum și dotarea acestora.

Totuși, în condițiile în care, în cursul anului 2002, Serviciul Român de Informații a primit 42 de cereri de retrocedare a unor imobile (în cazul a 13 cereri, unde au fost îndeplinite ori s-au parcurs etapele legale necesare, fiind, deja, emise deciziile de restituire), sunt necesare atât accelerarea lucrărilor de investiții, cât și identificarea unor soluții de preluare/transferare a dreptului de administrare a unor spații, cu destinația de birouri sau pentru derularea unor activități pe linia asistenței medicale ori pentru desfășurarea unor activități sociale.

- Procesul de înnoire continuă a personalului Serviciului Român de Informații a impus acordarea unei atenții deosebite soluționării cererilor de locuințe de serviciu. Din păcate, eforturile făcute în această direcție s-au concretizat în satisfacerea unui număr extrem de mic de solicitări.

În cursul anului trecut, a fost finalizat un bloc de locuințe, au continuat lucrările la un cămin de garnizoană și a fost achiziționat de pe piață un număr redus de locuințe de serviciu.

Nu în ultimul rând, insuficienta acoperire cu fonduri a necesităților a condus la încetinirea ritmului de realizare a unor programe prioritare, îndeosebi pe dimensiunea tehnico-logistică, dintre care unele au o importanță majoră în contextul procesului de aderare a României la N.A.T.O., sub aspectul asigurării interoperabilității cu structurile Alianței și cu serviciile omologe din spațiul euro-atlantic.

- Activitățile de natură financiară derulate la nivelul Serviciului Român de Informații s-au desfășurat în conformitate cu prevederile legislației în materie și ale cadrului normativ intern (actualizat și completat în cursul anului 2002).

Astfel, s-a acționat pentru organizarea procedurilor de achiziții de bunuri și servicii la nivel centralizat, cu certificarea calității la furnizori și prestatori, conform unui plan anual de achiziții, analiza rezultatelor obținute reliefând respectarea indicatorilor prevăzuți în planul pentru materiale și servicii.

Activitatea de control financiar preventiv a asigurat cadrul necesar privind legalitatea, oportunitatea și certificarea operațiunilor contabile efectuate.

Totodată, s-a acționat în direcția uniformizării codificării în contabilitate a gestiunilor unităților S.R.L., prin implementarea unor noi programe informatice în domeniul financiar contabil.

CAPITOLUL III

ACTIVITĂȚILE DE CONTROL, COORDONARE ȘI RELAȚIONARE

1. Controlul civil

Funcționarea mecanismelor de control civil asupra Serviciului a contribuit la evoluția pozitivă a activității S.R.I., precum și a modului de reflectare a acesteia în conștiința publică, societatea românească fiind, astfel, în măsură - prin intermediul celor mai reprezentative instituții ale statului de drept - să verifice legalitatea, adecvarea și finalitatea misiunilor derulate.

Aceste mecanisme au oferit garanții suplimentare privind:

- asigurarea respectării, de către Serviciu, a principiilor, valorilor și legilor statului de drept;
- evaluarea cu acuratețe a parametrilor activității desfășurate de instituția noastră;
- informarea mai consistentă a opiniei publice asupra obiectivelor și parametrilor activității derulate de S.R.I..

Controlul democratic asupra activității Serviciului Român de Informații s-a realizat printr-un sistem complex, specific mecanismelor statului de drept, pe trei dimensiuni, și anume:

- **controlul parlamentar**, derulat prin intermediul Comisiei Comune Permanente a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului Român de Informații;

- **controlul de legalitate asupra unor activități ce necesită restrângerea temporară a unor drepturi constituționale**, îndeplinite de către organele judiciare (Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție);
- **controlul asupra legalității modului de utilizare a fondurilor alocate**, exercitat de Curtea de Conturi.

1.1. Controlul parlamentar

- Membri ai Comisiei au desfășurat mai multe acțiuni de control în cadrul unor unități centrale și teritoriale și au participat la analizele anuale de bilanț al activității pe 2001, derulate, în perioada februarie - martie 2002, la diverse eşaloane ale S.R.I..

Un important volum de acțiuni pe linia controlului parlamentar a fost alocat verificării legalității activităților ce presupuneau restrângerea temporară a unor drepturi și libertăți cetățenești.

Comisiei i-au fost puse la dispoziție, pentru a fi analizate, din perspectiva legalității și adecvării, un număr important de noi reglementări interne ale S.R.I. (norme și instrucțiuni), precum și regulamente de organizare și funcționare ale unităților centrale ale Serviciului.

De asemenea, conform mandatului său legal, Comisia a analizat unele documente de planificare și orientare generală a activității informativ-operative.

- Pentru analizarea unor aspecte concrete privind activitatea S.R.I., au fost organizate, inclusiv la sediul Comisiei, întâlniri ale membrilor acesteia cu conducerea Serviciului și cadre de comandă.

De asemenea, pe parcursul anului, în scopul clarificării tuturor problemelor aflate în atenția Comisiei parlamentare ori lămuririi unor acuzații/aprecieri negative, formulate în diverse medii, la adresa activității instituției ori a unor cadre ale acesteia, au fost realizate audieri ale conducerii S.R.I., precum și ale unor șefi de unități centrale ori experți din cadrul Serviciului.

- În vederea evaluării capacității de cuprindere a problematicii de siguranță națională și a calității informărilor pe care Serviciul le-a transmis beneficiarilor, Comisiei parlamentare i-au fost prezentate documente cu diverse grade de complexitate.

În cursul anului 2002, au fost transmise răspunsuri scrise din partea Serviciului la solicitări formulate de către Comisie, ceea ce a permis clarificarea, în timp util, a unui spectru larg de probleme aflate în atenția acesteia.

- Totodată, Comisia a solicitat și primit date privind:
 - activitatea de informare/sesizare, de către Serviciu, a organelor de cercetare și urmărire penală (Ministerul Public și Ministerul de Interne) în cazurile cu relevanță pentru siguranța națională a României;
 - utilizarea fondurilor bugetare și gestionarea resurselor materiale și logistice ale Serviciului;
 - accesul la/protecția fondurilor arhivistice ale S.R.I.;
 - colaborarea cu Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității.

1.2. Controlul de legalitate

Exigența și eficiența autocontrolului juridic au fost confirmate și prin mecanismele controlului exercitat de către procuror, la eliberarea mandatelor de avizare a activităților informative care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți constituționale (în situațiile de excepție prevăzute în art.49 din Constituția României).

Numărul mandatelor solicitate și obținute, în anul 2002, de către Serviciul Român de Informații a scăzut cu 15% față de anul precedent, ca urmare a utilizării mult mai eficiente a altor mijloace de investigare specifice muncii de informații.

Totodată, fiind singura autoritate abilitată în acest sens, Serviciul a asigurat punerea în aplicare a autorizațiilor de interceptare a comunicațiilor, eliberate altor organe de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale ori emise de procurori, din oficiu sau la solicitarea organelor de urmărire penală.

Legalitatea solicitărilor și punerii în aplicare a mandatelor obținute pentru derularea unor acțiuni ce presupun restrângerea temporară a unor drepturi și libertăți a putut fi constatată și de Comisia Comună Permanentă a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității S.R.I., cu ocazia activităților de control.

1.3. Controlul financiar

Din punctul de vedere al legalității și adecvării modului de utilizare a fondurilor bugetare alocate Serviciului, este ilustrativ faptul că, în urma verificărilor efectuate, în anul 2002, de către Curtea de Conturi, în unitățile S.R.I. care au calitatea de ordonatori de credite, a fost obținută descărcarea de gestiune pe anul precedent.

De asemenea, controalele efectuate de Curtea de Conturi până la momentul elaborării prezentului raport, cu privire la utilizarea fondurilor Serviciului în anul 2002, au evidențiat legalitatea și corectitudinea acestora.

La concluzii similare au condus și analizele efectuate de către Comisia parlamentară de control asupra rapoartelor de audit și a celor de certificare a bilanțurilor financiar-contabile, în urma cărora a fost apreciată eficiența controlului intern din cadrul Serviciului, precum și a utilizării resurselor financiare și materiale alocate instituției.

Considerăm că aceste rezultate confirmă faptul că înființarea unității centrale specializate în audit intern – una dintre măsurile dispuse în cadrul restructurării instituționale – a dat rezultatele scontate.

2. Raporturile cu C.S.A.T.

În baza atribuțiilor conferite prin lege Consiliului Suprem de Apărare a Țării pe linia coordonării strategice a activităților destinate realizării siguranței naționale, Serviciul Român de Informații a acționat consecvent în vederea transpunerii rapide în practică a orientărilor și deciziilor adoptate la acest nivel.

O atenție deosebită a fost acordată atingerii obiectivelor asumate de S.R.I. - și aprobate de C.S.A.T. - prin Raportul de activitate pe anul precedent, care au fost transpuse în orientări strategice și priorități acționale pe toate liniile de muncă.

De asemenea, cele 33 de hotărâri ale C.S.A.T. cu relevanță directă pentru activitatea instituției noastre au fost transmise operativ unităților cărora le-au revenit sarcini de executat.

Din acest punct de vedere, cele mai semnificative implicații asupra activității derulate de Serviciul Român de Informații au derivat din:

- orientările transmise de către C.S.A.T. ulterior adoptării, de către Parlament, a Hotărârii nr.36 din 18 decembrie 2001 privind Strategia de securitate națională a României;
- aprobarea, de către C.S.A.T. - la 15 noiembrie 2001 - a noului Regulament de funcționare și a noii organigrame a Serviciului Român de Informații;
- hotărârile C.S.A.T. prin care S.R.I. a fost desemnat autoritate națională în materie antiteroristă, respectiv a fost aprobată *Strategia națională de prevenire și combatere a terorismului*;
- direcțiile strategice de acțiune trasate în contextul adoptării ori completării cadrului normativ destinat asigurării protecției informațiilor clasificate naționale, respectiv N.A.T.O. (Legea nr.182/2002, precum și Hotărârile și Ordonanțele de Urgență ale Guvernului cu aplicabilitate în domeniu).

Direcțiile de acțiune și măsurile general obligatorii stabilite de Consiliu pentru realizarea siguranței naționale s-au materializat în reglementări, instrumente de planificare/orientare, dispoziții organizatorice, norme metodologice interne, generale și sectoriale, respectiv în activități specializate de natură informativ-operativă și analitică.

Pe de altă parte, Serviciul a fost preocupat de creșterea consistenței documentelor destinate forului suprem de decizie în domeniul securității naționale, atât pe dimensiunea exercitării, de către C.S.A.T., a atribuțiilor de coordonare în raport cu instituția noastră, cât și în ceea ce privește susținerea procesului de evaluare a contextului operativ general și de fundamentare a deciziilor strategice privind realizarea securității naționale.

În perioada de referință, potrivit prevederilor Planului de Activitate și, respectiv, solicitărilor exprese ale Consiliului, Serviciul Român de Informații a transmis acestui organism - cu respectarea strictă a termenelor prevăzute - **34** de informări, conținând inclusiv propuneri de măsuri generale pentru prevenirea sau înlăturarea disfuncțiilor, vulnerabilităților, riscurilor, amenințărilor sau pericolelor la adresa siguranței naționale, precum și elementele de fundamentare a unor hotărâri ale C.S.A.T. în probleme de competența Serviciului.

Totodată, în conformitate cu responsabilitățile sale legale, S.R.I. a transmis Secretariatului Consiliului propunerile sale pentru *Planul de activitate al C.S.A.T.* pe anul 2003, care au fost analizate și incluse în respectivul document.

3. Cooperarea cu celelalte instituții din sistemul de securitate națională

Serviciul Român de Informații a continuat să acționeze pentru intensificarea și optimizarea cooperării cu celelalte instituții ale sistemului național de apărare, ordine publică și siguranță națională, conlucrând - pe problematicile de interes comun – îndeosebi cu Serviciul de Informații Externe, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Serviciul de Protecție și Pază și cu alte structuri departamentale.

Analizele efectuate asupra activităților de cooperare reliefează o evoluție pozitivă - atât în plan cantitativ, cât și calitativ -, în baza identificării oportune a necesităților concrete de conlucrare și valorificării eficiente a resurselor informaționale disponibile în: schimburi de informații; conlucrarea în cazuri concrete; participarea la misiuni complexe comune; inițierea altor măsuri operative, menite să asigure prevenirea materializării unor riscuri sau amenințări.

Pentru o mai precisă definire a cadrului de acțiune comună, pe anumite segmente ale raporturilor de cooperare s-au încheiat protocoale și planuri de colaborare, bi- sau multilaterale, a căror utilitate și eficiență a fost dovedită în practică.

Sunt de menționat acțiunile derulate pe linia edificării Sistemului Național de Prevenire și Combateră a Terorismului - din care fac parte 22 de instituții cu responsabilități în domeniu - și semnarea, în acest scop, a Protocolului general de cooperare între componentele Sistemului în materia luptei antiteroriste.

- În cadrul schimbului de informații, Serviciul a transmis în timp util date obținute în activitatea proprie, în condiții de respectare strictă a competențelor materiale și asigurare a confidențialității mijloacelor de obținere, fluxul de informații având consistență și ritmicitate.

Pe fondul rezultatelor pozitive, analiza schimburilor efectuate a relevat și cazuri de valorificare insuficientă a unor resurse - în special sub raportul ritmicității și volumului datelor primite de către Serviciul Român de Informații -, situație în curs de remediere.

- Cooperarea în acțiuni/cazuri concrete a permis - prin măsurile complexe întreprinse - cunoașterea, documentarea și, după caz, prevenirea/contracurarea

unor factori de risc sau amenințări la adresa siguranței naționale, precum și a altor fapte ilegale grave.

Acțiunile comune au vizat îndeosebi: cunoașterea și documentarea unor fapte infracționale grave din sfera criminalității economico-financiare organizate, a contrabandei și evaziunii fiscale, de natură a leza siguranța națională; traficul cu produse petroliere, droguri și autoturisme de lux; anihilarea unor filiere de falsificare de carduri în valută și utilizare ilegală a instrumentelor de plată electronică; cunoașterea unor preocupări suspecte cu posibile efecte negative în planul protecției informațiilor secrete; protejarea capacității de apărare a țării și personalului militar participant la activități de cooperare externă; prevenirea comiterii unor acte teroriste; neutralizarea unor rețele ale crimei organizate cu ramificații internaționale; documentarea activității unor persoane implicate în contrabanda cu armament; apărarea și promovarea intereselor românești în exterior.

La inițiativa Serviciului Român de Informații au fost realizate acțiuni de cooperare cu Ministerul de Interne, care au avut ca finalitate reținerea și scoaterea din România a unor membri aparținând unor nuclee extremist-teroriste.

În mai multe situații, s-a luat măsura expulzării, retragerii sau neacordării statutului de refugiat anumitor cetățeni străini suspecți de apartenență la organizații extremist-teroriste.

- În cadrul relațiilor de cooperare, S.R.I. a realizat, la cererea celorlalte instituții un număr important de investigații informative, supraveghere operativă, precum și o serie de acțiuni pe linie tehnico-operativă.

De asemenea, s-a răspuns oportun unui volum important de solicitări de verificări în bazele de date ale Serviciului.

Totodată, S.R.I. a asigurat, în cadrul instituțiilor proprii de învățământ, pregătirea de specialitate a unor cadre aparținând organelor de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale.

- Activitatea de cooperare pe linia prevenirii acțiunilor teroriste și asigurării măsurilor de protecție și pază s-a desfășurat cu exigență sporită, adaptată în raport cu mutațiile intervenite în situația operativă, îndeosebi după atentatele din 11 septembrie 2001. S-a manifestat deschidere și promptitudine în cooperarea prilejuită de executarea celor peste **2.000** de misiuni comune.

Parametrii calitativi ai cooperării în acest domeniu au crescut substanțial odată cu operaționalizarea Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului.

4. Relaționarea externă a Serviciului

Raporturile de cooperare ale Serviciului Român de Informații cu structuri similare din străinătate s-au înscris pe trendul ascendent conturat în ultimii ani, evoluția parametrilor care definesc ansamblul activității de relaționare externă fiind constant pozitivă.

• Acțiunile de cooperare externă ale S.R.I. au vizat, concomitent, **dimensiunea euro-atlantică** (fiind consolidate relațiile de parteneriat cu serviciile de informații din statele membre ale N.A.T.O. și/sau U.E.) și cea **regională** (fiind dezvoltată colaborarea, la nivel bi- și multilateral, cu serviciile de informații ale statelor din zonele limitrofe/din proximitatea României).

De asemenea, au fost inițiate/relansate/continuate raporturile de parteneriat cu structuri omologe ale unor state din alte spații (Orientul Mijlociu, Asia, America Latină), utile din perspectiva promovării intereselor de securitate națională ale României.

La 31 decembrie 2002, S.R.I. avea relații de cooperare cu 71 de servicii de informații din 50 de state.

Necesitatea unei reacții adecvate la riscurile de securitate actuale și previzibile a impus Serviciului intensificarea colaborării cu structuri similare din străinătate, îndeosebi pe coordonatele:

- **prevenirii și combaterii terorismului, a proliferării armelor de distrugere în masă și a traficului ilegal de substanțe, materiale, dispozitive și tehnologii supuse controlului destinației finale;**
- **contracurării criminalității economico-financiare transfrontaliere;**
- **prevenirii și limitării fenomenului migrației ilegale.**

Acțiunile de cooperare s-au materializat în schimburi de informații punctuale și operațiuni comune, precum și în evaluări de fenomen în domenii de interes reciproc (cu prioritate terorismul, traficul de armament, muniție, materiale strategice sau produse cu dublă utilizare supuse controlului destinației finale etc.).

În anul 2002, s-a înregistrat o creștere a numărului total al informațiilor remise către/primate de la partenerii S.R.I., precum și al operațiunilor comune realizate cu servicii din statele din spațiul euro-atlantic, concomitent cu extinderea domeniilor de cooperare;

- **combaterii acțiunilor care ar putea afecta materializarea interesului fundamental al României de integrare euro-atlantică;**
- **compatibilizării reglementărilor în materie de siguranță internă cu cele ale statelor membre ale N.A.T.O. și Uniunii Europene;**
- **perfecționării pregătirii profesionale a personalului Serviciului.**

Un accent deosebit a fost acordat specializării (prin transfer de expertiză, acordare de asistență de specialitate etc.) personalului angrenat în prevenirea și combaterea celor mai acute riscuri la adresa actualului context global de securitate: terorism, amenințări nonmilitare transfrontaliere, infraționalitate informatică ș.a..

Totodată, în organizarea S.R.I. și/sau a unor servicii partenere au fost inițiate:

- simpozioane, expuneri și dezbateri pe teme asociate securității spațiului euro-atlantic, protecției informațiilor clasificate, managementului situațiilor de criză, analizei informațiilor, la care au participat și experți din structurile N.A.T.O.;
- schimburi de experiență pe diverse subiecte, inclusiv pe coordonatele formării personalului, susținute de reprezentanți ai serviciilor partenere și/sau specialiști din alte organisme ale statelor membre N.A.T.O..

• Dată fiind semnificația deosebită a perioadei de referință din perspectiva eforturilor României de integrare în N.A.T.O., respectiv Uniunea Europeană, activitatea de relaționare externă a reprezentat o componentă esențială a demersurilor S.R.I. de susținere a proceselor de admitere a țării noastre în structurile respective.

Principale acțiuni derulate la nivelul instituției noastre pe această dimensiune au vizat:

- îndeplinirea sarcinilor derivate din responsabilitatea coordonării Grupului de lucru pentru Capitolul IV - Probleme de Securitate din Planul Național Anual de Pregătire a Aderării României la N.A.T.O. (ciclul al III-lea).

La atingerea acestui obiectiv a contribuit, în mod hotărâtor, aprofundarea relațiilor directe cu Oficiul de Securitate al N.A.T.O (N.O.S.), cu sprijinul căruia au

fost elaborate standardele naționale de protecție a informațiilor clasificate, armonizate și pe deplin compatibile cu procedurile aplicate în cadrul Alianței Nord-Atlantice și, ulterior, a fost operaționalizat sistemul de gestionare a acestora.

Evaluările experților N.O.S. asupra stadiului îndeplinirii angajamentelor asumate de țara noastră în cadrul Capitolului IV al P.N.A. au evidențiat progresele înregistrate și capacitatea țării noastre (implicit a S.R.I.) de a avea o contribuție activă la menținerea securității spațiului euro-atlantic;

- realizarea atribuțiilor ce revin Serviciului în cadrul Capitolului 24 - Justiție și Afaceri Interne - al negocierilor de aderare a României la U.E..

În calitate de autoritate națională în domeniul combaterii terorismului, S.R.I. gestionează subcapitolul "Lupta împotriva terorismului". Reprezentanții instituției au participat, totodată, la redactarea unor documente de poziție necesare în cadrul negocierilor;

- reprezentarea statului român la seminarii și reuniuni la nivel de experți destinate combaterii terorismului, organizate de diverse organizații sau instituții europene/internaționale - Organizația Națiunilor Unite, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, Uniunea Europeană etc..

Activitatea de relaționare externă a Serviciului Român de Informații a contribuit semnificativ la consolidarea, în percepția partenerilor, a statutului său de instituție solidă și eficientă și, totodată, de partener de încredere în cooperarea internațională.

5. Raporturile cu societatea civilă

Serviciul Român de Informații a continuat, și în cursul anului 2002, să acorde atenție creșterii transparenței și multiplicării formelor de comunicare cu societatea civilă, în limitele pe care i le permite legea.

Din acest punct de vedere, pe lângă consolidarea raporturilor cu organismele cu atribuții pe linia controlului civil democratic, Serviciul a fost preocupat de optimizarea relațiilor cu publicul, cu mass media și organizațiile neguvernamentale.

De altfel, în cadrul procesului de reformă, au fost create/întărite structurile interne cu atribuții pe aceste paliere.

- Problemele ridicate de opinia publică, prin intermediul unor organizații, asociații și mass media, precum și prin audiențele și petițiile adresate de cetățeni, au primit răspunsuri în respectul dreptului acestora la informare corectă, potrivit prevederilor Legii nr.544/2001, ori de natură să contribuie la soluționarea legală a unor solicitări punctuale.

- În cursul anului 2002, Serviciul a primit un volum semnificativ de petiții (4.130, cu 23,65% mai multe decât în anul anterior) și, respectiv, a acordat un număr important de audiențe (77). Totodată, 3.003 persoane s-au prezentat la Biroul de Relații cu Publicul (cu 16% mai mult decât în anul 2001).

Dintre petițiile înregistrate pe parcursul anului 2002, 46% au reprezentat cereri de încadrare sau reactivare, înscriere la concursul de admitere la masterat (organizat de Academia Națională de Informații) și de încorporare ca militari în termen sau cu termen redus, 20,93% - solicitări adevărate de deținut politic și 10,7% - cereri de stabilire a vechimii în muncă.

Numărul reclamațiilor la adresa activității ori cadrelor Serviciului Român de Informații (63) a scăzut cu 24% față de anul 2001, cea mai mare parte a acestora fiind infirmate de cercetările efectuate.

Peste 20% din petițiile primite nu se refereau la aspecte de competență S.R.I., acestea fiind îndrumate către alte instituții, concomitent cu notificarea, în acest sens, a petenților.

Se cuvine menționat faptul că unele dintre problemele semnalate prin petiții au contribuit inclusiv la inițierea ori derularea unor activități specifice, ceea ce constituie o dovadă în plus a creșterii responsabilității civice pentru problematica siguranței naționale.

- Pe adresa publică de poștă electronică a Serviciului Român de Informații (*relatii@SRI.ro*) s-au primit în perioada de referință 1.844 mesaje cu conținut divers.

După relansarea, la 1 februarie 2002, a paginii web a Serviciului Român de Informații (*www.sri.ro*), respectiv ca efect al celor 87 de materiale introduse pe site-ul oficial, a crescut de aproximativ șase ori numărul vizitatorilor (în medie 200/zi), ceea ce arată interesul ridicat al publicului față de instituție.

- În ceea ce privește raporturile cu mass media, sunt de amintit:
 - elaborarea și difuzarea a 43 de comunicate și informări de presă;
 - cele 18 declarații televizate, precum și 24 de luări de poziție pentru diferite posturi de radio;
 - răspunsurile acordate la cele 704 solicitări ale mass media;

- cele 9 manifestări publice la care s-a organizat participarea presei;
- cele 5 reuniuni de lucru în domeniul comunicării și relațiilor publice la care au luat parte specialiști ai Serviciului.

- În contextul deschiderii manifestate de S.R.I. în relațiile cu societatea civilă, 10 cercetători au primit acces la documente din arhiva Serviciului Român de Informații.

- În perioada de referință, imaginea publică a Serviciului a cunoscut o îmbunătățire sensibilă, reflectată inclusiv de sondajele de opinie relevante, în cadrul cărora Serviciul s-a plasat, constant, în primele cinci poziții ale clasamentului instituțiilor românești, după criteriul capital de încredere.

Cu toate progresele înregistrate, considerăm că se impun în continuare demersuri care să ofere noi deschideri către toate componentele societății civile și, implicit, către conștiința publică.

Din acest motiv, Serviciul va continua să vină în întâmpinarea dreptului cetățeanului la informare, optimizând raportul între nevoia de transparență și cea de protejare a datelor ce nu pot fi făcute publice, și va acționa pentru îmbunătățirea comunicării cu reprezentanții societății civile și mass media.

CAPITOLUL IV

OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE PENTRU ANUL 2003

Serviciul Român de Informații va acționa în scopul realizării următoarelor obiective:

- eficientizarea tuturor categoriilor de activități, în noul context operativ și în temeiul competențelor legale;

- consolidarea capacității operaționale a Serviciului, prin materializarea, în cadrul procesului de reformă, a tuturor obiectivelor stabilite pentru anul în curs prin Strategia de acțiune pe termen scurt și mediu.

Pentru realizarea obiectivelor, resursele S.R.I. vor fi angajate prioritar astfel:

■ **în activitățile informativ-operativă și, respectiv, de management al resurselor informaționale** - anticiparea, prevenirea, identificarea, monitorizarea, evaluarea și contracararea, respectiv semnalarea către factorii și instituțiile abilitate a acțiunilor, inacțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor de natură să genereze/favorizeze apariția unor vulnerabilități, riscuri și amenințări în planul securității naționale.

În acest sens, vor fi avute în vedere:

• **pe coordonatele interne**, manifestările de natură să afecteze:

- atributele constituționale ale statului și ordinea de drept;
- capacitatea de susținere a dinamicii generale pozitive a economiei naționale;
- climatul de stabilitate și solidaritate socială;
- libera exercitare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor;

- legalitatea și eficiența actului de autoritate publică în administrație și justiție (cu accent, în acest plan, pe activitățile destinate susținerii specifice a campaniei anticorupție);
- funcționalitatea și siguranța în exploatare a infrastructurilor energetice, de transport, de telecomunicații și informatice;
- resursele, capacitățile și ansamblul mecanismelor naționale de susținere a proceselor de integrare a României în organizațiile și fluxurile euro-atlantice;

- **pe coordonatele externe**, manifestările de natură să afecteze:

- finalizarea procesului de aderare a țării noastre la N.A.T.O. și etapele integrării în Uniunea Europeană;
- valorile, interesele și obiectivele de securitate ale spațiului euro-atlantic (inclusiv prin activități din sfera terorismului, proliferării armelor de distrugere în masă, traficului cu armament sau materiale, dispozitive și tehnologii aflate sub controlul internațional asupra destinației finale, crimei organizate transfrontaliere, migrației ilegale etc.);
- relațiile de bună vecinătate ale României și / sau climatul de securitate și stabilitate în plan regional;

■ **în activitatea de protecție a informațiilor clasificate (naționale și N.A.T.O.)** - contribuția activă la operaționalizarea și perfecționarea sistemului național de protecție a informațiilor clasificate românești și N.A.T.O., în conformitate cu atribuțiile ce revin Serviciului.

În acest plan, se va acționa pentru:

- controlul aplicării măsurilor stabilite în conformitate cu actele normative în vigoare;
- furnizarea de consiliere și expertiză în domeniul protecției informațiilor clasificate pentru instituțiile administrației publice centrale și locale, agenții economici cu capital integral/parțial de stat și persoanele juridice de drept public sau privat;
- efectuarea, în timp util, a verificărilor de securitate pentru categoriile esențiale de personal din S.R.I., precum și din alte instituții ale statului în vederea acordării certificatelor de securitate și obținerii, pe această bază, a accesului la informații clasificate N.A.T.O.;
- prevenirea și combaterea manifestărilor de natură să afecteze funcționarea mecanismelor de protecție a informațiilor clasificate (naționale și N.A.T.O.), inclusiv pe coordonatele securității industriale și în domeniul INFOSEC;

- stabilirea formulelor optime de coordonare a activităților în acest domeniu cu celelalte instituții naționale cu atribuții de protecție a informațiilor clasificate, precum și în relaționarea cu organismele abilitate ale N.A.T.O.;

■ **în activitatea de protecție și intervenție antiteroristă** - asigurarea condițiilor și resurselor necesare pentru consolidarea capacității de protecție antiteroristă, în conformitate cu dinamica riscurilor de această natură angrenate de evoluțiile pe plan mondial, de participarea României în campania antiteroristă internațională, precum și de prezența în România a unui număr semnificativ de persoane și obiective străine sensibile;

■ **în activitatea de management al resurselor umane** - asigurarea la parametri optimi a necesarului de personal specializat.

În acest scop:

- va continua procesul de întărire, prin alocare prioritară de efective, a structurilor create la începutul anului 2002;

- va fi optimizat sistemul de selecție, pregătire și perfecționare a personalului, respectiv de management al carierei;

■ **în activitatea pe linia managementului resurselor material-financiare** - implementarea, cu sprijinul factorilor de decizie și instituțiile competente, a celor mai adecvate formule de alocare și valorificare a resurselor necesare pentru asigurarea la parametri adecvați a dotărilor de specialitate, relansarea programelor prioritare de investiții și creșterea atractivității carierei de cadru de informații;

■ **în activitățile de relaționare** - creșterea capacității de răspuns a Serviciului la solicitările beneficiarilor informării, respectiv dezvoltarea și consolidarea continuă a raporturilor cu celelalte instituții din sistemul de securitate națională, cu partenerii externi și cu societatea civilă.

O atenție deosebită va fi acordată, în relațiile cu:

• **beneficiarii legali ai informării:**

- îmbunătățirii continue a calității și oportunității informărilor destinate factorilor de decizie de la nivel central și local, pe fondul consolidării componente analitice în cadrul Serviciului;

- fundamentării și implementării de noi instrumente și abordări destinate optimizării comunicării, în ambele sensuri, între Serviciu și beneficiarii informațiilor furnizate;

- **alte instituții ale statului:**

- contribuției active, conform competențelor, la completarea cadrului legislativ și la fundamentarea orientărilor strategice cu relevanță pentru activitatea sistemului de securitate națională;

- consolidării activităților de cooperare - statuate prin protocoale - cu celelalte organisme din sistemul securității naționale, în vederea susținerii reciproce, în temeiul obiectivelor strategice ale statului nostru, în îndeplinirea sarcinilor specifice fiecărei instituții;

- **organismele abilitate ale N.A.T.O.:**

- dezvoltării relațiilor și formulelor de cooperare pe problemele relevante pentru securitatea spațiului euro-atlantic (amenințări comune);

- armonizării depline a procedurilor specifice interne cu reglementările și standardele N.A.T.O.;

- **servicii de informații și securitate străine:**

- aprofundării cooperării cu partenerii din spațiul euro-atlantic, pentru acțiunea conjugată împotriva amenințărilor comune;

- întăririi relațiilor de cooperare cu servicii de informații aparținând de statelor vecine, pentru combaterea terorismului, crimei organizate, migrației ilegale, proliferării etc., precum și pentru consolidarea securității și stabilității regionale;

- **societatea civilă:**

- optimizării relațiilor cu publicul, cu mass media, precum și cu organizațiile neguvernamentale;

- implementării unor strategii eficiente pentru realizarea educației de securitate a cetățenilor.

Îndeplinirea, la termenele scontate, a obiectivelor preconizate pentru anul în curs este direct condiționată de sprijinul instituțiilor puterilor legislative și executive. Din această perspectivă, se evidențiază necesitatea susținerii prin fundamentarea adecvată și adoptarea oportună a proiectelor noilor acte normative privind:

- siguranța / securitatea națională a României;

- organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații;

- statutul ofițerului de informații;

- suplimentarea bugetului de stat pentru anul 2003, respectiv bugetul de stat pentru anul 2004.

*

* *

Serviciul Român de Informații este, însă, optimist în ceea ce privește

perspectiva asigurării, prin aceste măsuri, a unei eficiențe sporite în activitatea de realizare a siguranței naționale, având ferma convingere că imperativele actualei etape și, totodată, necesitatea acțiunii solidare în promovarea intereselor majore ale României sunt în mod egal asumate de către toate instituțiile statului nostru.
